Maieſtas Carolina

ſiue

CONSTITVTIONES CAROLI IV. ROM. IMPERATORIS, QVIBVS ILLE REGNVM Bohemiæ formandum ornandumque cenſuit.

Nunc primum in lucem prolata ſtudio

PAVLI GESCHINII.

HANOVIÆ

Typis Wechelianis, apud heredes Iohannis Aubrij.

M. DC. XVII.

Constitutiones
Caroli IV

NOBILIBVS AC ERVDITIS JVVENIBVS

DANIELI & SIMEONI
KOHAVTIIS à LICHTENFELD;
IOANNI & WRATISLAO
SIXTIS ab OTTERSDORF, &c.

c[illegible]rrimorum Patrum præclaris filiis ſalutem ac proſperitatem, &c.

MAIESTATEM CAROLINAM fœde hactenus Iuuenes Lectiſſimi neglectã, poſt tot annorum centurias, è tenebris, è ſitu, è ſqualore in lucem (faxit Iehoua ſupremus vt auſpicato) produco. Meretur hoc *Patriæ Patris* nullis ſæculis intermoritura gloria; meretur pietas, quam erga gentem noſtram tanto ſtudio exercuit ille; vt qui eam etiamnum non ſuſpiciat, is omnium longe ingratiſſimus cenſendus ſit: qui vero eandem i[illegible], eum cœlitus miſſum eſſe oporteat. Quanquam vero C[illegible] auctoritatem pietatemque ſuam infinitis prope documentis te[illegible] fecerit, nullo tamen opere MAIESTATEM ſuam vere Regiam v[illegible]clarauit, quam hoc Legum edito codice: vtique etiam hinc [illegible]pte MAIESTATIS nomine nuncupato.

I[illegible]m primus e Regibus Bohemicis fuit, qui legibus certis Politiam Bo[illegible]mam formauit, euulgatis earum tabulis.

E[illegible] enim nunquam Bohemia exlex vixit, à temporibus Premyslai [illegible] B[illegible]orum Legislatoris, iure ſuo maxime conſuetudinario, vſa: Non ta[illegible]n ante Caroli tempora leges methodice ſcriptas, aut iura mu[illegible]ipalia à Conſtitutionibus Regiis, vt plurimum Nobilitatem concer[illegible], [illegible] Regni Leges, vt vocant, fundamentales tradentibus, diſtin[illegible]a h[illegible]t. Quocirca quid vetat quominus cum Poeta de hoc no[illegible]ro I[illegible]iano exclamemus:

Quod Fora, quod Leges, recta ratione tuemur,
[illegible]rbemus meritis, Carole Diue, tuis!

[illegible]m meritorum Caroli in au[illegible] proauisve noſtris tantum valu[illegible]en[illegible]que vt fundamento ab ipſo ſapienter polito, ac ſuſti[illegible] periſtylis & mauſolæis idoneo, non ſuperſtruerent [illegible]um, cremia. Verum

Damn[illegible] non imminuit [illegible]
maxime cum in rebus humanis nihil ſtabile, nihil firmum, nihil perpetuum, ſed omnia viciſſitudini, omnia caſui ſubiecta ſint. Conducit tamen ea quæ olim & rationabiliter prudenterque conſtituta; & ſancte ac tenaciter obſeruata fuere (etſi iam inueterata aut obſoleta) noſſe, non tantum in acuendi ingenii, ſed & formandi iudicii cauſa; præſertim cum collatio ſtatus ac regiminis moderni cum illo æui ſuperioris, non poſſit non inſignem parere fructum ac oblectationem.

Nec aliam ob rem ego vobis *Iuuenes l[illegible]*, hoc Sacratiſſimæ memoriæ Diui Caroli conſtitutionum inſcribo tabularium. Pronos vos eſſe in vota ſalutem Patriæ vrgentia, pronos in Politices ſtudium, & vel ſolo nobilium doctiſſimorumq; Parentum exemplo, in iuuandi ornandique Patriam ferri deſideria, exploratum habeo. Proinde vt conſeruetis augeatiſque tam pium erga Patriam affectum, omnino debeo vobis poſt parentes & naturæ illos benignos inſtinctus, quaſi ſuccenturiatus eſſe monitor. Quanquam vt verum fatear, veſter ille virtutis amor, non indigus ſtimuli, me quodammodo ſolus perpulit, vt a communi ſcriptorum conſuetudine, libros ſuos non niſi magnatibus ac fortunæ luſu in ſocietate humana primis aut honoratioribus dicantium recedendum mihi putarem. Illi enim dedicationibus iſtis (liceat mihi cum Florentino illo Secretario ſcapham vocare ſcapham) ambitionis & auaritiæ gratia laudibus eos ad cœlum vſque extollunt, tanquam virtutibus pollerent, cum ipſos ob infinita vitia potius vituperari oporteret. Proinde ne ego quoque in eodem luto hæſitarem; eos MAIESTATI huic Carolinæ e Cimmeriis tenebris in lucem prolatæ eligendos putaui ſuſceptores, qui quidem non tumeant titulo, cera, aut proſapiæ inuidioſa oſtentatione; propter tamen virtutis doctrinæque ſedulam operam, nec non morum ſedatam concinnitatem, digni eſſent nunc quidem maiori applauſu ac honore, At ſi olim in Caroli incidiſſent ætatem, eius comitatu & gratia.

Ita ego cum tota ſapientum claſſe, non ex arbitratu Fortunæ veſtram metior indolem, ſed ex animi dotibus & qualitate. Hæ enim ſemper dignitatem honoris poſſeſſori ſuo conciliant, illa; vt ſæpe ignauiſſimos effert, ita ſtrenuiſſimos quoſque calcat. Cuius vt vobis effugere liceat ſiue flabella, ſiue flagella ex animo precor.

Fruimini igitur iuuenes hac Carolina Maieſtate tantiſper, dum aut illa, quam ſubditi vnice ſuſpicimus, *terreſtris*, vos meritis ornet præmiis, aut quam deuote colimus *cæleſtis* plene beet proſperetque. Valete, vigete, florete Iuuentutis noſtræ Principes, & quidem tam exemplo ingenuis, quam Inuidiæ Fucis, opprobrioque. Scribebam Pragæ Anno Domini CIƆ IƆ CXVII. 2. Februar. quo die ante ſex ſupra trecentos annos Iohannes Rex Bohemiæ Pater Caroli, tunc coronandus, iura & conſuetudines ciuiles Vrbis Pragenſis, ratas habuit, confirmauitque, &c

Ad Le-

AD LECTOREM.

[illegible]uemadmodum inuidam ſtultitiam non inconuenienter dicas Lector Beneuole, *rerum ætatis tuæ vel labentis ſæculi vnicum [illegible]udium ac commendationem, ſpreta ſcil. antiquitatis indagine, [illegible]c vetuſtatis venuſtate: Similiter ſtultam inuidiam haud inepte voces ſolius antiquitatis cupidinem, neglecta præſentium cu[illegible]a. Omni enim tempore Deus & Natura mira operati ſunt, c[illegible]um ſuas ſibi meruit laudes, ſuam gloriam, ſuos triumphos. Nec pr[illegible]s numinis cura, vno tempore, omnes ſuas in homines effudit do[illegible] inclementiæ flagella, ne nimirum vel ipſe quandoque à creatura n[illegible]ſua vel deeſſet hominibus ex cauſis iſtis, vt vocant, ſecundis, de [illegible]nandi occaſio.*

[illegible]uam vero, vt dixi, quæuis ætas ſuas queſta eſt ærumnas, ſuas quoq; [illegible] nec præſens hoc æuum facile cedat antiquis ſiue malitia, ſiue bonita[illegible]riorum ſæculorum memoriam ac rerum in iis geſtarum cognitionem, [illegible]pientis animum, dexterius docere rudem, acrius ſtimulare reſidem, [illegible]re [illegible]irtutem, impenſius diſſuadere vitia, impetuoſius cohibere affe[illegible] præſtet rerum heri aut nudius-tertius patratarum narratio, facile [illegible]uffenus non ſum) credo ac aſſentior. Nec dubito ſententiæ [illegible]urum Te adſtipulatorem, ſi ſolummodo, antequam rem ipſam per[illegible]as, [illegible] lectionem hiſtoriæ nouæ veteriſque iudicium formes. præiudicio in me ari[illegible]n præſumas.

[illegible]ro eſſe Carolinum hoc legum opus; & tanta delitiarum refertum [illegible] mihi perſuadeo, tibi vero Lectori arbitrandum relinquo. Nec [illegible] quaſi velim merces laudare meas; (quanquam nihil hic eſt mei, præ[illegible]er p[illegible]mata.) aut inde gloriolæ alicuius quærere non ſine ambitionis ſu[illegible]rtum: ſed magis vt oſtendam animi mei in illuſtranda patria fer[illegible]m [illegible]narum rerum ſtudioſo gratificandi voluntatem. Quanquam [illegible]us il[illegible]e ac Poëtarum noſtratium coryphæus M. Iohannes Campanus [illegible]a[illegible] Carolina humaniorum literarum Profeſſor, vltro editionem libri [illegible]et, [illegible]rum mea Strenua promouiſſet, ſine eius ſtimula; adeo ſcilicet metuebam Gvev in præf.hæroi. *[illegible]rum [illegible]tre[illegible]ationes, ſæpe mecum illud cogitans:* quanquam multi legen[illegible]bus oculos intendant, longe tamen plures fore, qui carpen[illegible] vero deridendo linguas intentent. *At valere iſtis Acu[illegible] hæc non d[illegible]mus, ſed diſplicere iis pulcrum putamus, Te nunc [illegible]u ſine e[illegible]tioni huiu[illegible] paucis commonefaciam.*

[illegible]car[illegible]a Bo[illegible]mia, etſi miti Sereniſſimorum Regũ im[illegible]ſæculi huius conditio, cæteris Regnis fertilitatis, opulen[illegible] palmam faciat ambiguam hoc tamen mihi præ aliis regionibus [illegible]o, quo[illegible] cum alibi vitia exuberent legum defectu: hic non mi[illegible]r [illegible]uam [illegible]itus. Verum me dicere nemo negauerit, qui vel v[illegible] C[illegible]nſtitutiones caluis Comitiis ſanctas legerit: quarum non [illegible] m[illegible]m, ſed & ſtupebit varietatem.

[illegible]r [illegible]t ſapiens & intelligat originem mali, nempe Maieſtatis [illegible]um [illegible]irum, quas [illegible]eruari tanquam C[illegible]n[illegible]uram, & ſeruari tan[illegible], n[illegible]gle[illegible]um. [illegible] c loc[illegible] dicam, de immutata im-

perendi & parendi ratione, & inde resultantium incommodorum Lerna, quam non nisi legum Carolinarum immutationi acceptam nos ferre oportet. Non, inquam, exaggerabo hoc malum acerbe, ne vnquam videar in Reipub. vlcere. ſufficit me vel nutu nictuue innuiſſe, quid fieri oportuiſſet, ſi fortunam Caroli, ſi diuitias, ſi gloriam, ſi potentiam, ſi autoritatem, ſi concordiam ad hæc noſtra tempora propagandum duxiſſemus, aut prædeceſſores noſtri cenſuiſſent. Profecto Lycurgus quam beneficio legum ſemel latarum perpetuo Spartam florere cuperet, iuriſiurandi religione ciuium obſtrinxit capita, ne ante ſuum in vrbem reditum leges a ſe ſanctas mutarent, ac poſtea in voluntarium perpetuumque conceſſit exilium, ſic ad [illegible] gens ciues neceſſario ad immutabilem legum obſeruantiam.

lib. Diſſ. III. diſcurſ. 1. *Nec mihi vſque quaque diſplicet, Conſiliarius ille ab Hetruria, vbi docet, Reſpublicas florere aut diuturnas fieri non poſſe, niſi ſubinde ad primam ſuam originem ſiue principia reducantur; ita nimirum vt primi illi mores & antiqua [illegible] atque conſuetudines rurſus introducantur, & in vſum reuocentur. Quo enim [illegible] propius ad ſua ortus primordia ſimplicitatemque accedit, eo minus fuci, fraudis, improbitatiſque habeat neceſſe eſt; quæ omnia peſtes eſſe communis boni, luce meridiana eſt clarius. Sane hoc opuſculum Carolinarum vigiliarum, ſedulitatis, curæque, ſtudioſo rerum Bohemicarum ſincero, ſuppeditabit, &, quam longe nos ab antiqua ac primitiua receſſerimus, cum morum ſimplicitate, tum gubernationis norma cogitandi occaſionem: & ſuggeret eidem iucundiſſimam creberrimamque ſiue admirandi ſiue querendi materiam, vt non dicam, optandæ collapſarum aut interpolatarum conſtitutionum (niſi quæ Religionis opinione, olim citra diuini verbi lucem in animis hominum graſſante, promulgatæ: aut poſterioribus ſæculis Reipub. euidenti bono, Vrbiū ve ſecuritati immutatæ fuerunt) redintegrationis deſiderium.*

Quos igniculos virtutis Lector, ſi per iſtam lectionem in animi tui excitari ſentias fomite, age cogita, quibus medijs, qua ve occaſione ad tam ſalubrem ſacratarum legum poſtliminio reductionem, & morum pæne in barbaram quandam immanitatem verſorum, reformationem perueniri: nec non inter ſeniores iuniſdeque imperitantes deſpotas, & dubie parentes agricolas vel oppidanos, tam iuſtitiæ quā humanitatis modus aliquis poſitis etiam ſimultatibus ac odijs, amor beneuolentiaq; parari poſſint. Profecto Sylſontas [illegible] nido pennas extendere maiores hoc eſt, inter cætera abſolutam vitæ & necis in indultos ſibi olim a ſupremo Magiſtratu ad ſeruitia præſtanda homines ex lege Caroli vſurpare quis credat? Imo quis non credat ex tam laxa iſtorum licentia: horum vero tam arcta viuendi, imo habitus ducendi copia, quietem Regni conuelli, populi ſalutem tolli, & tam Regni prius quam omnium ſalutem, ad cuiusuis etiam leuiculæ turbellarum auræ ludibrium exponi? At non [illegible] nec ſi [illegible] in mundum rediret Carolus tantos exce[illegible] & p[illegible] tyran[illegible] putaret: [illegible] qui approbe ra[illegible]nem ac fundament[illegible] natu[illegible]am vero ſ[illegible]rum populorum, ordinumque in[illegible]nem ac dominandi cupiditatem fren[illegible] ſine m[illegible]riam [illegible] præcauen[illegible]um, non ignorauerit; atque ita ſingulos q[illegible] [illegible] cen[illegible]uerit. quod vtrumque tibi [illegible] [illegible] Sed [illegible] quod multi indubie putabunt [illegible] qu[illegible] quis e[illegible] [illegible]rs præiudicio animum, nec co[illegible], quod [illegible] remedium, [illegible]tem animi exu[illegible]erat hiſce chartis leniter d[illegible]em, [illegible] ter[illegible] [illegible]mittens.

Cumque [illegible] gloriæ ſ[illegible]æ vltro emendi[illegible]atis laudum præc[illegible]

nijs

n[illegible] o homines neſcio quo modeſtiæ ac incurioſitatis ſtudio aut [illegible] maiorumque ſuorum negligere: & quanquam rerum antiquitus [illegible] commentarios paſſim habeant, eos tamen in lucem dare differre. Tu, qua [illegible]s eſt, non de[illegible]is Patriæ, non Religioni, non Reipub. non tuo ordini, non hu[illegible], imo vero [illegible]tati, quam Matri ac incunabulis tuis debes.

[illegible]one ne[illegible]as, quicquid hic vides operis, me ex Academiæ Carolinæ (gra[illegible]is ac conſeruatricis, quam ille Parnaſſo pæne æquare omni [illegible], moliebatur.) vnico vetuſto codice exſcripſiſſe. nec, (quod mi[illegible] alterum exemplar inuenire potuiſſe, cuius auxilio σφάλματα huius [illegible] acratiſſima Caroli apud nos exoleuit auctoritas, vt nec mille[illegible]e eius conſtitutionibus quicquam fando acceperit. Incidi tamen [illegible]nem Curiæ Neopragenſi propriam, ſed quod dolendum eſt, non [illegible]um verbo correſponderet, ſed ſummariter tantum ac περιοχικῶς [illegible]æ quantum me iuuare potuerit, Tu ipſemet ex re coniecturam facito. [illegible] margin[illegible] notæ mihi natæ: viles quidem ac tenues, & ſæpenumero ex [illegible]is petitæ, attamen Te iuuandi voluntate ſcriptæ. Eæ ſi te in textu [illegible]ntem iuuerint, eſt quod gaudeam: ſin minus: cogitato meas eſſe, nec [illegible]ut etiam ingenii tenuitate: adde, & otii à laboribus publicis penuria, [illegible]endi [illegible]ius dari potuiſſe. Si tamen mihi Deus vires & annos paucos in[illegible]ar, [illegible]t aliunde cognoſcas meum erga Patriam affectum Cæterum [illegible], correlatiuas, reciprocas &c. voculas, (vt de infinitis barbariſmis a[illegible]t [illegible]cam [illegible]ant[illegible]quorũ ſcriptorum incuriæ exemplo, fœde hic confundi, aut vnã [illegible]a[illegible]raſumi. Earum quaſdam, vbi ſcil. intricatior ſenſus mihi viſus, per ap[illegible]am m[illegible]inalib. locis genuinam, & ſenſui conuenientiorem voculam, aſteriſco [illegible]as in vniuerſum vitioſas notare aut tollere, nec mei propoſiti fuit, nec [illegible]t. Literæ vero aut ſyllabæ aſteriſcis iunctæ, quid innuant cape: l. [illegible] le[illegible]c. m. malim, i. id eſt. V. B. Verſio Bohemica f. forte, ſup. ſupple. [illegible] hodie. q d. quaſi dicat. ſ. ſupra. i. infra. Et ſi qua præterea per [illegible]m rimanda. Hæc Te Lector celare nolui, quem in Patriæ, [illegible]minis, gentis, idiomatiſque Bohemici beneuolentiam

exardeſcere ex animo

precor.

I.

INdomitum Martem primi coluere Boemi
Martis opus genti nomen opeſque dabant.
Carolus ergo videns promptos ad bella Boemos,
Emollit tales arte Deique metu.
Pariſiis ſiquidem Muſas deducit ab aruis
Et locat in gremio *Praga vetuſta* tuo.
Neu ſtrepitu turbent ſua Muſis otia fabri
His vbi *Praga Noua* eſt, mœnia magna locat.
Ius quoque (nam pagum verus & ſacra Ethnica olebat)
Corrigit & faciem cogit habere nouam.
Dux magnorum operum, quibus eſt correcta vetuſtas
Carole quod pretium *Quarte* laboris habes?
Feſta pie recolunt tua noſtra Lycéa quotannis
Et cantant laudes *Carole diue* tuas.
Ne ſit grata parum tanto Noua Praga Patrono,
Per Scribam luci dat tua iura ſuum.
Sancte *Pater Patriæ* mortis mihi temnito leges
Iure tuo lethi iura minora facis.

II.

Quam bene Geſſinio Noua viuere Praga dediſti?
Nempe *Patri* vitam reddidit ille *tuo*.

III.

Muſa Patri Carolo vitam & *Noua Praga* dederunt
Obtulit hæc operam, protulit illa librum.

M. Iohannes Campanus
Vodnianus:

[illegible] Oi[illegible] vniuerſitatis actor & rector, ſummus opifex vnus Deus, creaturarum [illegible] omnium nobiliſſimam hominem ad imaginem propriam effigiem[illegible] [illegible], & paulo minus ab Angel[illegible] minuit, præponens eum cæteris creaturis. Quem cum ſimplicem produxiſſet & rectum; ipſe libe[illegible] arbitrio, quod dignitatis prærogatiua poteſtas diuina con[illegible] [illegible]bus a infinitis ſe reddidit inuolutum. Ho[illegible] ſua p[illegible]ſteritas, paterni vitii maculata contagio, velut à ſtipite ſuo virgultum non diſcrepans, inter ſe ſuſcitauit rancores b & odia. Rerum dominia, quæ iure naturæ debebant, (al[illegible] conſueuerant) eſſe communia partitis animis fecere diſt[illegible]ncta. Inde [illegible]ium ſibi quiſque quærens, auaritiæ cæcitate confuſus; alius furta, [illegible] ce rapinas committere, demum bella, ſeditiones, & cætera humanæ miſeriæ [illegible] lulare frequentius inceperunt.

Vnd[illegible] ipſa rerũ neceſſitate cogente, nec minus diuinæ prouiſionis inſtinctu, Principes gentium ſunt creati, per quos ſceleſtis terminandi c licentia arceretur, & pacificis ac quietis tuta ſecuritas præberetur: qui leges & iura conderent, & ad regulam [illegible] ponerent; vt perſonis conſideratis & cauſis inter homines, futura litigia ra[illegible] [illegible]er diriment.

S[illegible] Deo propitio Regno noſtro Boemiæ nobis ſucceſſione legitima deuoluto, [illegible]ura noſtræ mentem ſollicitam, cura multiplex cæpit arripere, de cœtus va[illegible], qu[illegible] humani generis inſtabilis cauſat condino, inualeſcentes iam nimium in R[illegible] [illegible]ſo, ſedule, circumſpecte, d neceſſaria quæque & optima remedia meditari, ne [illegible]ate Regia nob s diuinitus attributa videamur abuti, & Reipublicæ curam [illegible] [illegible]que quietem pacificam, quæ nobis incumbunt, negligentiæ otio reſi[illegible] e

Cum igitur inter cætera quæ maioris fuerunt cauſa diſpendii, dicti Regni cognouerim[illegible] is alienationes multimodas, diuerſis titulis inſignitas, tertatum atque caſtrorum p[illegible]um [illegible] mero Regis demanio f ſiſtentium, g & ad iuſtitiam Regiam exercendam [illegible] pertinen[illegible] [illegible] atq; menſam, factas dudum perſonis ſing[illegible]laribus [illegible] Baronibus ſcilicet cæ[illegible]s & nobilibus dicti Regni, per quoſdam pr[illegible]d[illegible] ceſſo[illegible] noſtro Boemiæ Reges illuſtres; immediate ſequentes Sereniſſimum Principem [illegible] [illegible]riæ celebris Reuerendum Dominum Auum noſtrum *Wenceslaum* ſecun[illegible] Boemiæ Regem illuſtrem, fere annorum ſpatio quadraginta decurſo; quarum [illegible] [illegible]um cauſa potiſſima con[illegible]urrente, & Reuerendiſſimi genitoris noſtri reco[illegible] [illegible] Domini *Iohannis* Boemiæ Regis illuſtris abſentia diutina, in diuer[illegible] partibus, ſpecialiter Galliæ, Italiæ ac etiam Theotoniæ h tunc temporis [illegible], Regno ipſo, variis turbinibus & procellis iactato, multimode cæpit pri[illegible] [illegible]itiæ poreſtas tremenda tepeſcere: Inde Latronum, furum, & mul[illegible]iplicis [illegible] maleficorum ſæpe nefarie pul[illegible]ulare, & ſucceſſiue in ſtipites & truncos va[illegible] [illegible]ere; vt pene regnicolis fidelibus noſtris & aduenis ali[illegible]s, Regnum adire vo[illegible], nu[illegible]la aut rara ſecuritas itinerum præberetur. Et quod dolendum eſt gra[illegible], [illegible] lares propri[illegible]s, In quibus omnis ceſſare debebat immani[illegible] tutum que i [illegible] eſſe [illegible]um, eorum vita pacifica & domeſtica, per ſceleſt[illegible] [illegible] [illegible]re[illegible]. Nec dextera regia poterat contra tam grauem peſtem [illegible] [illegible] æ, nec decenti ſubſidio, miſerandis perſonis talibus ſubueni[illegible] [illegible] R[illegible] [illegible] prædictis, a ſuo iam demanio abdicatis, quorum tam opportu[illegible] [illegible] propter [illegible] fortalicia, atque ſitum, [illegible] [illegible] & pr[illegible] [illegible] R[illegible]alis auctoritas pote[illegible] brachio pro[illegible]eque [illegible] occurrere & rigoroſe k vt expedit iuſtitia [illegible] [illegible] C[illegible]one etiam habita ſingulari, quod Caſtellani atque cuſtodes eo[illegible] [illegible] qui nec in cuſtodia, nec [illegible] alia cuiuſuis officii poteſtate au[illegible] [illegible] [illegible] perſonarum [illegible] Caſtra, vi[illegible]ore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Regiæ auxilium, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]us aliis & defectibus [illegible] [illegible] que materia excedendi, [illegible]que Latrones & fures, proſtratam

a *l. cruciabilibus vel torturis: n[illegible]ſ. legend. ſit queſtiobus.*

b *l. ſimultates.*

c *f. deliranda aut certe terminanda.*

d *Supple, tolerio, ac*

e *m. reſignati[illegible]e.*

f *dominio*

g *l. conſiſtentium.*

h *l. Teutoniæ.*

i *l. ibi, certa, vbi quo perfecta eum.*

k *l. ſincere, regiæ.*

l *l. crimina commiserunt.*

atque confuſam [illegible] cernentes iuſtitiam, partim viole[illegible] p[illegible]re, partim conſcien[illegible] [illegible], [illegible] eorum contagio, re[illegible] [illegible] tem[illegible] [illegible] corum atque terrarum recepta[illegible] & [illegible]gia, [illegible] occuparant, & de[illegible] intantum penuriam fragilitatemque [illegible] cauſa[illegible] [illegible] ſuper[illegible] poteſtas & [illegible] Regis ad hoc deuenere, vt B[ar]onib. & nobilibus dicti Regni [illegible] concurrentibus, cædes, incendia [illegible] plurima nefaria [illegible] penitus iuſtitiam ex[illegible] gr[illegible]ſſime dolori [illegible], decore regio vilipenſo, Regi[illegible] cogebatur au[c]toritas Barones ipſos & nobiles, quos clementer & [illegible] pacificare quærebat aſſidue ſequi: & quandoque pecuniarum quantitates plurimas, quas pro exiguæ menſæ ſuæ ſuſtentatione vix quærere poterat, Baronibus ipſis, vt pacem facerent, elargiri.

a f. circumuolantes. Quæ ſingula, regiæ pietatis noſtræ cura, circumuolans *a* animo vigilanti noctes plurimas ducens inſomnes; quotidianos ſponte perpeſſa labores, vt Rempublicam penitus delapſam ſubleuaret, & deſideranti populo præteriti mœroris ærumnis oppreſſo, ſecuritatem & pacem quæreret, iuuante Deo & deuotorum noſtrorum fidelium non deficiente auxilio, quos (imo nos, licet inuitos, *b* tantas pecuniarum ſummas exhibere de proprio non valentes) pro communi omnium populorum dicti Regni euidenti compendio, & ſecuritate ac pace perpetuis acquirendis, (non noſtra vtilitate propria) multipliciter in collectis & datiis *c* oportuit aggrauare; diſcrete prouidit & fecit, quod terras & caſtra præfata, cæteraque iura noſtri demanii, & ad iuſtitiam regiam ſiue menſam de laudabili more primæuo immediate ſpectantia, iam in maiori parte redemimus, a detentoribus eorundem; (prius illis exhibitis & integre perſolutis per munificentiam regiam, non ſolum ex debito ſed ex gratia, ſæpius pecuniarum ſummis non modicis, pro quibus detentores ipſi illa eis *d* obligata fore, *e* cauſis & rationibus diuerſis & plurimis aſſerebant;) Et ad ipſum noſtrum Regium demanium, iuſtitiam atque menſam ea reduximus & aduniuimus primam ſuam; Et vt deinceps idem noſtri fideles & [illegible]ti, & eorum futura poſteritas, in ſimilibus ſumptibus & collectis amplius non grauarentur.

b f. inuiti.

c f. vectigalibus vel tributis, quæ Boemi ſunt Bernie.

d pro, ſibi, frequentiſſime.

e f. ſuiſſe.

Sed quia volentibus inire opus perfectum, non tantum *f* ſufficit p[ar]te ita reformare, & præſentia bene diſponere, niſi etiam per ſpicaci mentis intuitu, curent futuris euentibus prouidere, quia omnino Prouidentia dicitur, ſi quæ ſunt futura tractentur: (Prouidimus, non noſtro ingenio confidentes, ſed ad illius omnipotentis gloriam & miſericordiam infinitam noſtræ mentis vertentes intuitum, & precedentia [illegible] porrigentes, qui res penitus diſparatas concedere, & ſolus [illegible] conſummare ſuæ virtutis magnitudine poteſt;) Conſtitutiones & leges non ſolum nouas condere, quas nobis promulgatas *g* diuinitus, nouimus pro conſeruatione iuſtitiæ & pacis acquiſitione perpetuæ, dicti regni fidelibus expedire; quin etiam antiquas plurimas, quas partim in ſcriptis, (licet incompoſite & confuſe [illegible]s *h*) partim vero ſola conſuetudine, & vtentium mo[illegible] approbatas, per Illuſtres Principes, prædeceſſores noſtros recolendæ memoriæ Reges plures Boemiæ factas inuenimus vel conceſſas, in vnum codicem *maieſtatis noſtræ*, felici nomine nuncupandum, per nos prius correctas atque ſuppletas, lucido ordine & ſtilo penſatis redigere, illaſque [illegible] eundum congruentem materiam debitis [illegible] aſſignare, qui legentibus propemodum pateat [illegible], per quas etiam cunctis [illegible]bus [illegible] efficaciter [illegible] nobilibus & [illegible] ignobilibus re[illegible] iudicandi, [illegible] quod ſcriptum inuenerint, [illegible] materia prædicatur [illegible] variandi iudicia [illegible] eiſdem vel ſimilibus, [illegible] quod ſæpe factum, in [illegible] diu [illegible] [illegible], & [illegible] noſtrorum fidelium lacrimabile detrimentum [illegible], [illegible] Et vt [illegible] diu præſtata [illegible] per[illegible], Deo m[illegible]ere perſeueret; & [illegible] bellatoribus & ſcelestibus quibuſcu[illegible] [illegible] ph[illegible]

f illud, tantum, ſuperfluum eſt.

g mal. inſpiratas.

h m. reduntas, vel per ſ[illegible].

i l. mediante.

Has

H[illegible]s igitur c[illegible]ſtit[illegible]tiones noſtras tam ſaluberrimas vobis & vtiles, *fideles dile-ct[illegible]* [illegible]nter accipite, [illegible] Deo gratias agite, qui per *nos* ſuos in hac parte miniſtros de-dit [illegible]s viuere ſ[illegible]ta lege, quos tam longis temporibus c[illegible]tigit incerto iudicio [illegible]m o[illegible] [illegible]um iugo feroci colla ſul mittere, & [illegible]giorum ſententias, ſæpe [illegible]onis [illegible] [illegible]d iudicantis ar[illegible]itrio reportaſſe. Et quoniam Deo iuuante per-c[illegible]us oper[illegible] [illegible] primitias, hæc cuncta eidem ſincera deuotione reddentes, ad la[illegible] & [illegible]oriam [illegible] vn[illegible]geni[illegible] Domini noſtri Ieſu Chriſti: glorioſiſſimæ Trinitatis, & totius cæleſtis curiæ, principium fieri a fide Catholica iuſſimus reuerenter.

RVBR. I.

De fide Catholica.

SAnctiſſimam Trinitatem, ſubſtantiam vnicam, trinamque perſonam, quam in nō-mine Patris & Filii & Sancti Spiritus ſimpliciter credimus firmiterque tenemus, Eun[illegible]demque filium Dominum Ieſum Chriſtum Redemptorem noſtrum, Deum ve-rum, de Deo vero, genitum ex Patre, hominemque factum, ex Maria virgine natum, toramente totoque corde deuotiſſime confitemur: Vniuerſum populum Regni no-ſtri Boemię, quem Catholicum nouimus & fidelem, ſecundum quod Sacroſancta Cath[illegible]a & Apoſtolica credit Eccleſia, humiliter reuereri volumus & fateri, Fideles noſtros [illegible]bdit[illegible] in Chriſtiana religione nobis fratres reputantes, & filios pietate pa-terna [illegible]lubriter exhortantes, ne forte exterarum regionum contagio, à Regni dicti limitibus non *a* diſtantium, ipſorum fidei puritas & ſincera deuotio, pro tempore ma-culetur. *a f. ſup. iam ge.*

Reliqui vero dementes, atque veſani, Catholicæ fidei ſacro dogmati repugnan-tes, præter diuinæ vltionis æterna ſupplicia infames facti, Maieſtatis noſtræ indigna-tionem mortiferam ſe nouerint incurriſſe.

RVBR. II.

De paganis & Sarracenis.

PAganis & Sarracenis domiciliū facere, laremve fouere in Chriſtianiſſimo Regno noſtro Boemiæ, interdicimus penitus & vetamus; Mandantes nemini noſtrorum fidel[illegible]um ſubditorum licere Paganum aut Sarracenum aliquem receptare in ſuis do-m[illegible] aut agris, ni[illegible] eis (vt viatoribus, per Regnum noſtrum tranſeuntibus ad partes for[illegible] [illegible]motior[illegible]s, aut etiam infra Regnum pro mercaturi[illegible], ſeu cauſis aliis accedenti-bus h[illegible] [illegible]c[illegible]pones, ſeu ſtabularii, neceſſaria & quæque conuenientia miniſtra-re[illegible] [illegible]d [illegible]eri permittimus, dum tamen quicquam in fraudem fidei Catholicę non proced[illegible].

RVBR. III.

De hæreticis.

Q[illegible]io Rel[illegible]ionem diuinam committitur, in omnium fertur iniuriam. Quid enim poteſt [illegible]nibus [illegible]auius exiſtimari, (alias tolerari) quam diuinæ potentiæ copioſam [illegible]mentiam in[illegible] [illegible] humano generi attributam, miſerorum latrantium dentibus percip[illegible] [illegible]lcerari. *b f. perci-pere.* *[illegible] ou[illegible] Dominicas a Petri cuſtodia, cui paſcendæ, à Ieſu Domino noſtro bono pa-ſ[illegible] re[illegible] re conantes, velut lupi rapaces intrinſecus, couſque manſuetudinem oui-[illegible]ocunque c poſſint ouile ſubintrare Dominicum, quod demum d[illegible]derant* *c m. demo-* *f[illegible] m[illegible] d[illegible]. Hi ſunt fi[illegible] patris nequitiæ, & fraudis au[illegible]tores ad d[illegible]pien[illegible] ſim-[illegible]. H[illegible]ſunt ſerpentes, qui latenter [illegible]dentur inſerpere, & ſub m[illegible] dul[illegible]edine [illegible]nt [illegible] dum [illegible] cibum ſe miniſtrare ſimulant, a cauda f[illegible]riunt; & [illegible] [illegible]cit mortis p[illegible] v[illegible] quod [illegible] duriſſimum d aconitum. Hi dum Sanctæ & indiuiduæ [illegible]ri[illegible]tatis ef-* *d f. dulciſſi-mam.* *[illegible] negant, [illegible] vno contexta nequitia, tre[illegible] ſimul offendunt; Deum videlicet, Proximos, [illegible]m, & [illegible]m [illegible] [illegible]um non agnoſcunt: Proximos, dum p[illegible] ſub ſpe[illegible] mo[illegible], [illegible] [illegible]æ pr[illegible] [illegible] obl[illegible]ament[illegible] miniſtrant: C[illegible]er etiam ſentiunt [illegible]fe-[illegible]rum d ſpendium cor[illegible]ra denique [illegible] morti[illegible] [illegible]bris, quam p[illegible] [illegible]nt cuadere [illegible] [illegible]digi, i[illegible] [illegible] [illegible] voluunt.*

Contra tales itaque Deo & hominibus ſic in[illegible]os, quorum quidam (ſicut accepim[us]) ex exteris nationibus accedentes, Regnum noſtrum Chriſtiana religione c[l]ar[iſ]ſimum, hæreticæ prauitatis tenebris maculare conantur; continere non p[oſſ]umus, ſicut nec debemus, aliqualiter motus noſtros, quin debitæ vltionis gladium in eos exeramus.

a ſ. cuiuſlibet.

Præſenti promulgato diuinitus ſancie[n]tes edicto, vt crimine hæreſeos damnatæ ſectæ cuiuslibet a prout Sacroſanctæ Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ decretis habetur, velut crimen publicum poſſit ab omnibus [illegible]entari; imo crimine læſæ Maieſtatis noſtræ, debet ab omnibus horribilius reputari, quod in diuinæ Maieſtatis iniuriam noſcitur attentatum.

Nemine etiã deferente diligenter inueſtigari volumus huiuſmodi ſceleris patratores, & per o[ffici]ales noſtros ſ[icu]t alios malefactores inquiri, & inquiſitione notatos, (etiam ſi leuis ſuſpicionis argumento tangantur,) a viris eccleſiaſticis vel prælatis, ad quos ſpectat, examinari iubemus; per quos ſi euidenter inuenti fuerint, à fide catholica ſaltẽ in articulo fidei d[e]uiare, ac per ipſos paſtorali more commoniti, tenebroſis diaboli relictis inſidiis, noluerint agnoſcere Deum lucis; ſed in erroris concepti, mala conſtantia perſeuerent: præſentis noſtræ ſanctionis edicto, damnatos mortem pati hæreticos decernimus quam affectant, vt viui in conſpectu populi comburantur: flammarum commiſſi iudicio, qui ſacri flaminis lumen agnoſcere, & Patris æterni perennem gloriam quærere, vnigenitique filii paſſionem, redemptionem humani generis credere denegarunt.

RVBR. IV.

De inquiſitione hæreticorum.

b ſcil. Magiſtratuum vel officialium cuiuslibet.

HÆreticos cuiuſcunque ſectæ, quos ſicut non ſolum ad requiſitionem Prælati vel inquiſitoris prauitatis hæreticæ; Sed etiam ex eorum b officio (vt iam decreuimus) inquiri & capi volumus, ſic captos per officiales eoſdem, dictis prælatis aut inquiſitoribus remitti, vel eorum certis nunciis aſſignari præcipimus & iubemus.

RVBR. V.

De receptatoribus hæreticorum & credentibus & complicibus eorum.

c i. infra.

OMnis ſectæ hæreticos, à quoquam iuxta c limites Regni noſtri Boemiæ in domibus aut agris, aut aliter quoquomodo indifferenter receptari prohibemus omnino; Receptatores vero ſi qui fuerint ſcienter, aut credentes, aut complices, aut alias quocunque modo conſentientes eis, ſiue fautores; bonis eorum omnibus confiſcatis, relegandos a Regno prædicto in perpetuum eſſe cenſemus.

RVBR. VI.

De terris & vrbibus ad Regium demanium ſeu menſam ſpectantibus non alienandis.

d Supple, peperit.

QVanta pericula, quantaque diſpendia & ærumnas alienatio dudum Caſtrorum & aliorum iurium, ad regiam [illegible] ſpectantium atque menſam in Regno noſtro Boemiæ, tam circa Regiam d[illegible]em, quam [ci]rca ſubditorum n[o]ſtrorum [fi]delium quietem & pacem, d [illegible] abunde [illegible] oſtendimus validis argumentis. Quæ omnia Deo fret[i] inſtatu decenti tam feliciter [illegible].

ſed

Sed quia perſæpe vidimus, conſueuit eſſe grauius morbo primo; & ne, quod tantis laboribus pro communi omnium vtilitate perfecimus, & a non ſine eorundem ſubditorum grauaminib. & impenſis, poſſit faciliter deperire, & peſtem deteriorem ingerere, quinimo duret perpetuum quod perpetuo noſcitur profuturum:

a *Illud, & ſuperfluum eſt, & deinde*

Hac perenni & irrefragabili cõſtitutione præſenti, præuia noſtri matura deliberatione conſilii, decernimus ſanciendum, quod ſinguli Reges illuſtres, hæredes, ſucceſſoreſque noſtri, ad quos ſucceſſiuis temporibus Regnum noſtrum Boemiæ, ex deſcendenti vel collaterali linea ſucceſſionis legitime deuoluetur, vel ea deficiente, (quod propitius Deus auertat) electionis iure peruenerit, iuxta menſem continuum, quemcunque *b* a die ſucceſſionis, aut electionis huiuſmodi numerandum, debeant, Sanctorum Euangeliorum libro poſito coram eis, in publico teſtimonio, proclamatione ſcilicet aut præconizatione publice præcedente, in loco ipſo dumtaxat, quem ad hoc duxerint eligendum, ambabus manibus eiſdem tactis euangeliis Sacroſanctis, præſtare ſolemniter iuramentum; quod nullo vnquam tempore, per ſe vel alium, tacite vel expreſſe publice vel occulte, terras aut caſtra, ſeu iura demanii Regii, iuſtitiæ atque menſæ, quæ particulariter & diſtincte, huic ſaluberrimæ conſtitutioni inſeri & inſcribi mandauimus, (ne poſſit ignorantia quæque prætendi, aut dubietatis vllius inuolucrum exoriri,) & alia eis quæuis dependentia vel annexa, in totum vel in parte, communiter vel diuiſim, *c* non donabunt, non vendent, non pignori obligabunt; nec illa cuiquam, aut eorum forte regimen vel cuſtodiam committent, vel commendabunt perpetuo vel ad tempus aliquod terminatum; non diuident vel ſeparabunt, nec etiam permutabunt; denique nulli hominum etiam Patri, vel filio, aut fratri, per modum prouiſionis forte, vel ſuſtentationis vitæ eorum, vel alio excogitato modo quocunque tenenda vel poſſidenda concedent; nec pro dotibus filiarum aut ſororum; nec Illuſtris Reginæ ſuper eis vel eorum aliquo dotalitium aſſignabunt; Nec aliquo præmiſſorum modorum diſtrahere, vel alienare volentibus, ſeu tractantibus aſſenſum directe vel indirecte, quacunque ratione vel cauſa præſtabunt: Sed ea cuſtodiri & regi facient, per officiales proprios, ad id per eos ſpecialiter deputatos, ad honorem & gloriam diadematis Regalis, Boemiæ Reipublicæ, iudicii atque iuſtitiæ tuitionem, fortitudinem atque fauorem, & totius vniuerſitatis dicti Regni ſecuritatem atque Pacem, *pœna periurii* dignitati Regiæ imminente; In qua Deum potentiſſimum, iudicem ſe habere cernat, & vltorem, apud quem nec locus iniquitatis relinquitur, nec acceptio perſonarum habetur, nec munerum cupido verſatur.

b *ſ. eumque*

c *Illud, non ſuperfluum eſt, ſi utri ear, enſum.*

Si quis autem in tantam furoris audaciam currere repertus extiterit, vt contra huius ſacræ conſtitutionis tam votiua, tam accepta decreti quiſquam *d* petere & impetrare præſumpſerit: ipſo iure careat impetratis, & nota infamiæ maculis aſpergatur, & velut manifeſtus Reipublicæ diſſipator, regniq; Boemiæ æmulator, & proditor, pœnas omnes criminis læſæ maieſtatis, ipſo facto ſe nouerit incurriſſe. Quibus adiicimus, vt bonis omnibus exſpoliatus, (quæ non ſolum confiſcari mandauius, ſed etiam cedi volumus & occupari,) vbique *e* intra limites Regni, per quoſcunque forte deprehenſus fuerit, vt bonis & vitæ ſolatio, nullo exquiſito iudice, impune priuetur. Dignus eſt enim omnium pietate carere, omniq; priuari conſortio, qui ſolus omnium ſaluti & quieti ſe impudenter opponere, & viſus eſt velle regalis gloriæ ſpeculum obfuſcare, & Rempublicam vniuerſumque populum dicti Regni ſubuertere pariter & diſſipare.

d *quicquam*

e *l. vbicunque*

Caſtra & iura, nullatenus alienanda, vel etiam permutanda videlicet ſunt hæc.

In Polonia *f* quatuor ciuitates ſcilicet: *VVratislauia.*
Nouumforum.
Glogouia.
Frankenſtein.
& duo caſtra ſcilicet *Zoboten*, *g* & *Borovv.*
In Budiſſinenſi Prouincia ſunt infra ſcriptæ ciuitates, ſcilicet *Budiſsyn.* *Gorlitz.* *Lubouum, Lubanum,* & *Camnycz.*

f *i. Seleſia, olim Polonia prouincia.*

g *al. Sobotha.*

In Boemia ſunt infra ſcriptæ ciuitates ſcilicet:

Praga.	*Tuſta*		
Grecz a cum ſylua	*Pyeb* b		
Albrecl ticz.	c *Rudnicz.*		
Crudum.	*Czaslavia.*		
Plzen.	*Cuthnis*		
Horolsvverd	*Curym* & infra ſcripta caſtra:		
Nymburg.	ſcil.	*Olacz* f	*Burgleis* k
Sitta d,		*Fruſtenberg* g	*Karlſtein &*
Luthomericz		*Lichtenberg*	*Klimberg.*
Za z.		*Bez dies.*	
Pirn e		*Kinigſtein,* h	
Pons		*Elleprgen* i	
Cadan		*Frimberg.*	
Plzen nouum		*Pergenſtein.*	

Et infraſcripta, quæ ſunt pignora ſcil. *Egra, Flot,* l & *Parkſtein.* Quæ amplius alienari non debent, niſi ab Imperio redimantur.

a l. Regina Hradecii. b h Pieſek c V B adurit Tachovv. d in Luſatiā aſcripta. e iam alienata in Miſniam. f f Glacz. g f bed. Frumburg. h poſſidetur iam à Marchionib. Miſnia. i f. Elnbogē. k B. h. Krzivvoklat. l f. Eloſſ.

RVBR. VII.

Qualiter neceſſaria ſint caſtra & ciuitates.

NAm dignam & ſalubrem conſtitutionem huiuſmodi non ſolum voluntatis effectus, verum euidens & inæſt mabilis perſuadet neceſſitas, cum in omnibus Regni noſtri prouinciis, & earum qualibet ſigillatim neceſſarium ſit, ciuitates munitas haberi, in quibus Czudarii *m* ſiue iudices fidelibus noſtris debitam poſſint adminiſtrare iuſtitiam; Et ad quas obtinendæ iuſtitiæ poſſit haberi reſpectus.

Caſtra vero fore neceſſaria quis abnuit? Nam ipſorum Purggrauii ſiue villici, præter cuſtodiarum ſolertiam quam ipſis caſtris tenebuntur diligenter apponere, & præter collectionem fructuum & redituum villicationum ipſarum, quos regali menſæ præſentare tenentur, etiam ad executionem omnium ſententiarum, quæ per iudices ipſorum prouinciis latæ fuerunt, *n* cum debitæ ſollicitudinis efficacia laborabunt.

Cum etiam nonnullæ ciuitates & Caſtra in metis *o* Regni prædicti, tam ad præcludendum hoſtilem ingreſſum, quam ad inuaſionem inimicorum, pro Regnicolarum ſalute & commodo, & Regni iuribus & honoribus defenſandis neceſſariæ videantur.

m Czudarii ſic à iudicio dicuntur, nam antiquis temporibus Czud, poſterioribus Sud. hu vero Saud iuditium vocatur. n ſ. fuerint. o ſ. finibus.

RVBR. VIII.

Quæ ciuitates & caſtra poſſunt obligari.

SIcut magis inſignia & oportuna, circa miniſtrandam exequendamque iuſtitiam loca, ciuitates, & caſtra particulariter annotata ſolemni con[illegible]tutione noſtra iam eximinus ab omni alienatione vel abdicatione deman[illegible] noſtri Regni, iuſt[illegible]æ atque menſæ: Ita decenter quædam alia min[illegible]s nota[illegible]ia præſenti c[illegible] ſcribi iubemus. In & ſuper quibus *p* noſtri[illegible] ſucceſſoribus, in poſterum Illuſtribus Boemiæ Regibus, pro ingruentibus caſ[illegible] honorem & ſtatum Regiæ maieſtatis perſæpe ſpectantibus, licere permittimus & ſancimus, liberum Regiæ v[illegible]ntatis arbitrium, ita in [illegible] du[illegible] el [illegible] par[illegible], comm[illegible] e vel [illegible] ad [illegible]us du[illegible]cedere, vel pignori [illegible] amen totum tempus conce[illegible], a[illegible]s cuiuslibet, annorum decennium, ſemel aut pluries non excedat, nec [illegible]a con[illegible]mare: E[illegible] etiam pro dotibus ſororum vel fili[illegible]rum, & in dotalitium Reginæ illuſtri [illegible]nari facere, ad vitam dictæ Reginæ, dictarumque filiarum atque ſororum, tant[illegible]do

& non

p ſup. haeredibus.

& non [illegible]lita; Et alias [illegible]cundum emergentes neceſſarios, vel oportunos euentus, de illis di[illegible]nere pro libitu ſuæ voluntatis, dum tamen alienatio perpetua, aut vltra præſer p[illegible]npora non ſequatur.

Niſi forte de eis permutationem fieri contigerit, quæ cauſam Regiam redderet meliorem, ſcilicet interris, vel caſtris, vel bonis aliis, ſtabilibus, apparentibus, conſimilis valoris, aut præeminentiæ, dignitatis, bonorum atque locorum, quæ taliter duxerit permutanda, quod di[illegible] Regis arbitrio relinquatur, de quo præſtent dicti Reges Illuſtres, vt ſupra in conſtitutione præcedenti proxima, ſolemne iuramentum. Quæ loca ſunt iſta, videlicet:

Iaromyr, Grau[illegible]non, a *Curia*, *Myelnyk*, *Ausk*, b *Luns*, *Slana*, *Slak*, c *Lemis*, *Myza*. *Glathovia*, *Verona*, *Sicca*, d *Colonia*.

Et [illegible]fra ſcripta Caſtra, videlicet: *Koſtelecz*, ſuper Sazavia, *Stegreif*, *Ebrsbacz*, e *Mojihn*, *Ber[illegible]rn*, f *Angrerbach*, *Miſemberg*, *Protyvvyn*, *Froburg*. g *Boſſicz*, h *Bernauth*, *Denczyn*, M[illegible]chelonis, & *Haſenſtayn*.

a l. Trantinou. b boh. Anſti. c ſ. Slakovald, quam quã Boem. exemplar habet. alias Lemis, vel Myza. d bod. Sutecium. e V. B. Ebrſbach. f Boh. Zobrak. g l. Framburg. h V. B. Boziticz.

Rvbr. IX.

De obitu Regis, & officio ſucceſſoris.

IVbemus quando (Deo volente) Illuſtrem Regem Boemiæ vniuerſæ carnis viam incedere & præſentis vitæ fragilis ſolatio laborioſo priuatũ, ad cæleſtis regni perennia gaudia Deo propitiãte deferri i Quod Barones & nobiles inferiores, ac vniuerſitates omnes dicti Regni aſſiſtere vel parere: k Quodq; Burggrauii ſeu Caſtellani, vel Cuſtodes, aut alio quocunq; vocabulo nuncupentur, de mandato vel ordinatione dicti de[illegible]ncti regis cuſtodientes vel ſeruantes, (ſeu alias gubernantes,) caſtra & Iura in cõſti[illegible]tionibus proxime præcedẽtibus ſignata, Illuſtri immediato ſucceſſori futuro Regi, vel alii cuicunque reſignare, vel tradere, aut reſtituere, nõ audeant vel præſumant, ſub pœna infamiæ & priuationis perpetuæ dignitatis, officii vel honoris, (quas ſi cõtra fecerint, ipſo facto ſe nouerint incurriſſe) niſi prius in publico teſtimonio, ſicut alia ſacra noſtra proxima conſtitutione cauetur, Rex dictus ſolemne præſtiterit iuramentum de non alienandis bonis & iuribus Regiis ſuperius annotatis.

i ſup. vencio geres. k ſc. l futuro Regi, quod paulo poſt ſequitur.

Rvbr. X.

De ciuitatibus infra ſcriptis qualem honorem nouo Regi debeant exhibere, & quale iuramentum ab eodem recipere.

HOnorabiles & Egregias Ciuitates Regni noſtri Boemiæ *Pragam*, *VVratislaviam*, *Bud[illegible]yn*, & *Monteskuthnis*, Regiæ noſtræ Maieſtati cariſſimas & dilectas, ſicut hæ cæteras alias ciuitates dicti Regni virtutibus & maturitate ciuium præcellunt, atque frequentia populorum: ita honorificentia dignitatis & gloria ſingulari, erga celſitudinem Regiam, cupimus inſigniri, in his maxime quæ regalis dignitatis honorem, cunctorumque fid[illegible]m ſtatum reſpiciunt pacificum & tranquillum. Hac igitur conſti[illegible]one pro[illegible]dimus ordinandum, quod ſingulis ſucceſſoribus noſtris Boemiæ Regibus illuſtribus, qui fuerint pro tempore, ſi eos aliquando ci[illegible]it[illegible]tes præſcriptas, vel earum aliquam ad[illegible] cont[illegible] gerit, ante inſignia regalia coronationis aſſumpta, vel etiam poſtea (cum tamen primum ciuitates ipſas adierint) debeant ciues cu[illegible]uſque ciuitatis [illegible] obuia[illegible] h[illegible]orabiliter & decenter exire, ſuæque Regal[illegible] potentiæ in ſignum putæ [illegible] fid[illegible]que ſinceræ, cl[illegible]ues ciuitatis reuerenter [illegible]fferr[illegible].

P[illegible] cl[illegible]ues ipſæ [illegible]fferr[illegible]r, & ciuitatem ipſ[illegible] Rex introeat, præſtit[illegible], tact[illegible] et Sacro[illegible]nctis Euangeliis reuerenter per[illegible] ſed de equo deſcendendo, ad honorem Dei, exhibitis coram eo[illegible] *[illegible] bona [illegible] ſine diminutione vel circumſcriptione quacunque ſeruabit & [illegible] nes editas per Dominum Karolum Boemiæ Regem illuſtr[illegible]em ſu[illegible]m, de non alienandis [illegible] ciuitatibus caſtris & iuribus, ad Regium [illegible] Regni atque [illegible] ſpectantibus, ſine [illegible].*

a ſub. Tunc domino illi.

Quo exhibito dicet: *Iuro fideliſſime ciues*; a cum iubilo exultationis canticis & tripudiis mente deuota & obedientia ſubiectiua, Regem eundem verum Dominum ipſorum in ciuitatem ſuſcipiant, & animis exultantibus introducant, longiſſimis, (Deo propitiante) temporibus, Ciuitatem ipſam, vniuerſumque populum, dicti Regni regendum, ſibi diuinitus attributum, in pace perpetuo ſeruaturum.

RVBR. XI.

De Iuramento Regis tunc quando coronatur.

*Q*Væ pro ſalute cunctorum, & totius Reipub. compendio ſtatuuntur, debent in publicã deferri notitiam, vt fideles noſtri cognoſcant, quam grãtis quamque aſsidue pro illorum quiete mens noſtra laborat.* Hac itaque Regia ordinatione ſancimus, quandocunque ſucceſſiuis temporibus ſingulis vicibus Illuſtres Reges Boemiæ, dicti Regni diademate contigerit, (vt moris eſt) publice coronari; In ipſa coronatione antequam ſcilicet in capite diadema ipſum per ſacras manus Archiepiſcopi Pragenſis, qui pro tempore fuerit imprimatur, vel Prælati alterius; (tunc forte Eccleſiæ Pragenſis ſede vacante, vel ipſa renitente) de verbo ad verbum præſtare & recitare teneatur ſolemne iuramentum de non alienandis caſtris & iuribus demanii Regii ſiue menſæ. In forma conſtitutionis noſtræ ſuper hoc editæ, annotata.

RVBR. XII.

De conuentu & congregatione Baronum.

*V*T quæ communem & publicam vtilitatem magis inſpiciunt, in ſingulorum deducta notitiam facilius & viuacius memoriæ noſtrorum fidelium imprimantur.*

Decreto præſenti præcipimus inuiolabiliter perpetuo obſeruari, quod annis ſingulis in primo conuentu ſeu cõgregatione de more antiquo fiendis apud egregiã ciuitatem noſtrã Pragenſem, in primis ſcilicet quatuor temporibus Natiuitatem Domini noſtri Saluatoris immediate ſequentibus, ad petendã iuſtitiam coram Regia maieſtate Principum Prælatorum Baronum, cæterorumque nobilium ac vniuerſit tum Regni noſtri præſcripti, prædictæ noſtræ conſtitutiones ſub rubrica de non alienandis iuribus demanii Regii tam ſalubriter editæ, de verbo ad verbum, præſentibus Principibus, Prælatis, Baronibus, cæteriſque nobilibus, ac vniuerſitatibus ſupradictis in publico alta voce legantur, & exponantur Boemiæ b idiomate Regionis, per Notarium terræ qui fuerit pro tempore, aut eius idoneum ſubſtitutum, quem ad hoc idem ipſe duxerit eligendum. Pœna imminente Notario, ſi præmiſſa implere remiſſus vel negligens repertus extiterit priuationis Notariatus terræ, amiſſioniſque dignitatis omnimodæ pariter & honoris.

b ſ. Boemico.

RVBR. XIII.

De bonis alienari permiſſis.

DEcreuimus ne ſacris ordinationibus noſtris quas pro generalitatis commodo, (non priuato compendio,) componere non ceſſamus, ſuperfluæ interpretationis obſcuritas oriatur; quod bona & [illegible] quæcunq ad Regiam Cameram ſiue fiſcum deuoluta [illegible], aut in poſterũ deuoluenda, ſiue ſint feudalia aut aliarum nobilium perſonatum; ſiue ſint B[illegible]enfatica, c mte [illegible] ceſſionis vel proſcriptionis ſ[illegible] confiſcationis, quacunq; ratione vel cauſa fieri contingat, ſiue etiã emptionis aut iuſto [illegible] lio, bona quæ [illegible] ad Regiam Cameram deuoluuntur, ea omnia & ſingula inſolidum vel in partẽ [illegible] re [illegible] cta re [illegible] e vel nota, per Illuſtrem Regem [illegible] vendi, & quocunque alie[illegible] diſtrahi, & transferri [illegible] pro libito ſuæ voluntatis. Decet enim auctoritatem Regiam non [illegible], quando [illegible] indignos &

c i. municipalia poſſeſſiones.

gnos & criminoſos, debitis pœnis iubet affligi; ita benemeritos & condignos poſſit munificentiæ ſuæ muneribus præmiari *a*.

a Laſſari.

RVBR. XIV.

De petentibus priuilegia gratiarum ſuper bonis nondum vacantibus vel beneficiis Eccleſiaſticis, &c.

D*Eſideramus vt omnis malignandi tollatur occaſio; vt omnis odii vel rancoris* b *fomes radicitus præcidatur; ne ſubditos noſtros, quos in perſonis & rebus volumus eſſe ſecuros, contingat vincere contrariis animis inquietos*; Præſenti decreto ſancimus, ne cui, cuiuſcunque dignitatis, præeminentiæ vel ſtatus exiſtat, nobili vel plebeio, liceat quoquomodo ab inde in antea, c impetrare vel petere Regiæ maieſtatis priuilegium vel indultum, ſpeciale aut generale, ſuper quibuſcunque bonis vel iuribus ad noſtram Cameram ſiue fiſcum quomodolibet deuoluendis, (quæ ſcilicet tempore petitionis ipſius nondum deuoluta fuerint) ratione forte ſucceſſionis vel proſcriptionis, ſeu publicationis, vel alia cauſa quacunque ſibi per maieſtatem ipſam donandis, vel aliter concedendis. Inhoneſtum ambitioſumque nimis eſt, petere quæ nondũ ſubſunt; Et ſpe vana concipere alterius rerum ſe Dominum fieri, qui occulto Dei iudicio, caſu, qui ſpectat in alium, poſſet celeriter occupari.

b l. ſimulatam.
c l. impoſterum.

Quod ſi quis tanta cupiditate confuſus appareat, omnino careat impetratis, nec poſſit ratione impetrati indulti, vel alia occaſione quacunque requirere vel monere Regem ſuper præmiſſis vel aliquo præmiſſorum. Quæ omnia & inde petentibus *d* eccleſiaſtica beneficia non vacantia, quæ ſpectant ad maieſtatem Regiam conferendam, intelligi & trahi volumus & iubemus.

d d. f. & de petentibus.

RVBR. XV.

De prohibita diuiſione terrarum Regni.

V*Eritate teſtante, omne Regnum in ſe diuiſum, nemo ambigit deſolari; & ratio naturalis nos inſtruit, quod virtus qualibet eſt fortior vnita, ſeipſa diſperſa. Quid enim profuit* e *tantis curis atque vigiliis, tantiſque difficultatibus & laboribus Regnum noſtrum Boemiæ iam pœne collapſum, Deo propitio reparaſſe, & ad honorem Regiæ Celſitudinis, & ſtatum ſubditorum pacificum reduxiſſe, ſi æmulorum verſutiis aut calumniantium ſimulatis precibus pro tempore diſ*[illegible]*contingat, & leuiter lacerari. Huic itaque morbo peſtifero, viam præcidere, & ſolitæ prouidentiæ noſtra remediis vigilanter occurrere, Deo annuente diſponimus, cuius propitiatio Regni noſtri florere facit imperium, & gloriam noſtram docet ſalutem inquirere populorum.* Hoc igitur edicto perpetuo inhibemus cunctis principibus, Baronibus, feudatariis, cæteriſque nobilibus atque ciuibus vel plebeis, Regni noſtri Boemiæ; ne quis ipſorum quacunq[illegible]atione vel cauſa, quæ poſſet via qualibet excogitari, vllo vnquam tempore, libertatem ſeu exemptionem, aut aliam cuiuſuis generis ſeparationem vel diuiſione[illegible]ond[illegible]m *f* impetrare, ſed nec petere tantum audeat vel præſumat, à Regia maie[illegible]te in per[illegible]na vel bonis, iuribus vel ſuis Caſtris ſpecialiter aliis, ſeu terris ſituatis [illegible] m[illegible]tes dicti Regni, per quam a noſtris, vel ſucceſſorum noſtrorum Boemiæ Re[illegible]ſtriu[illegible], ordinationibus & mandatis, ſeipſum ſuaſque terras, caſtra, loca [illegible]r, ſiue [illegible] a limitibus & vnione Regni prædi[illegible], ſolutum auderet dicere v[illegible] ipſa loca vel terras in ſolidum vel in partem, ſoluta quomodoli[illegible]pta. Imo ipſi perſonaliter cum terris Caſtris & iuribus omnibus, ſiue bo[illegible]b[illegible]ſucceſſorumq; noſtrorum Boemiæ Regum iugo, conſuetoque [illegible]ne[illegible]rraiu[illegible] Regni prædicti, perpetuo maneant & mandatis noſtris [illegible]orum [illegible] dictorum, ſi[illegible]r retroact[illegible]bus ipſi fideliſ[illegible] prædeceſſores ipſorum fecerunt, deuote ac effi[illegible]r pareant & inten[illegible] [illegible]es expreſſe; Reges qui pro tẽpore fuerint, intent tã in principio ade-

e m. prodeſſet.
f f. non dicam.

ptionis Regni prædicti, quam poſtea ſubſequenter reiterent in coronatione ipſorum, (prout in conſtitutione alia, *a* de non alienandis Regiis iuribus continetur, quod nullo vnquam tempore libertatem aut exemptionem ſeparationemve cuiuſuis generis & diuiſionem à Regno prædicto, iuribuſque & limitibus ſuis concedent, tacite vel expreſſe, publice vel occulte, quacunque ratione vel cauſa, in perſona vel bonis quibuſlibet alicui prædictorum, nec petenti ſeu tractanti talia, directe vel indirecte præſtabunt audientiam vel aſſenſum, *Pœna periurii* imminente Regiæ dignitati, quæ ſolum Deum habet vltorem, cuius nemini licet determinare iudicium.

a ſup. Rubr. VI.

Contra vero libertatem, ſeu exemptionem huiuſmodi impetrantem, præter infamiā qua notatur, pœnæ omnes criminis læſæ maieſtatis ipſo facto currant, & omnino careat impetratis; Cæterique Principes & Barones ſeu nobiles ac vniuerſitates omnes Regni noſtri prædicti, inſurgere manu armata, bonaque eius inuadere & diſſipare penitus poſſint & debeant, quem velut Regni proditorem atque ſciſſorem, & laceratorem, Reique publicæ atque ſtatus pacifici fidelium Regni omnium turbatorem, & inuaſorem manifeſtum perſequi & offendi impune volumus & iubemus.

RVBR. XVI.

De iuramento Regum ſuper diuiſione non facienda.

IVrabunt etiam dicti Reges, modo & forma præſcriptis, *Se nullo vnquam tempore quacunque ratione vel cauſa, diuiſionem vel ſeparationem vllam, aut aliam quamcunque diminutionem vel arctationem facturos, per ſe vel alium, ſeu fieri permiſſuros; vel de limitibus ſeu terris habitabilibus vel non habitabilibus; culturandis vel ſterilibus in Regno prædicto; ſiue ad Regium demanium, ſiue ad Principes, ſiue ad Barones vel nobiles, ſiue etiam ad Ciuitates, aut alias quaſcunque perſonas vel loca ſpectantibus quoquomodo.*

Et generaliter, dignitates honores & prærogatiuas omnes Regni Boemiæ illibatas vnitaſque defendere & ſeruare, vnacum caſtris & iuribus omnibus, in ſacra noſtra conſtitutione contentis.

Et quod ſi per eum vel alium quocunque modo & forma, factum in contrarium quidquam reperiatur, quacunque roboris ſolemnitate vallaretur; Ex nunc illud reuocatur auctoritate Regia penitus & annullatur, ſub virtute per eos tunc taliter præſtiti iuramenti.

Has autem binas conſtitutiones, ſingulis annis legi & publicari volumus in primis quatuor temporibus, modo & forma quibus conſtitutiones alias noſtras de non alienandis iuribus Regiis, publicari inferius eſt ſtatutum.

RVBR. XVII.

De officialibus Regni.

IN *maioribus dignitatibus & officiis maiora imminent pericula, & grauiora ſolent oriri diſpendia. Quo expedit diligentius & maturius præueniendo cauere, quam poſt caſum ſuffragio mendicato ſuccurri.* Itaque præſenti decreto iubemus, quod ſupremus Camerarius, Supremus Czuda ſeu Iudex, ac Notarius terræ, qui mero & immediate Regis arbitrio ſtatuuntur; & ceteri Camerarii, Czudarii, *b* Notarii, & officiales alii, ab ipſis ſupremis tribus officiis dependentes, omnium prouinciarum Regni Boem[illegible], [illegible] vnquam tempore conſtituantur ſeu ordinentur ad vitam; *c* cuiquam [illegible] vel diuitim vendantur, [illegible]gentur, aut alio quouis al[illegible]tionis titulo diſtrah[illegible] tuo vel ad tempus.

b i. Iudices.

c ſ. ſupplendum fuerit, nec officia ſalia.

Cuius transgreſſores pœnis afficimus, vt ſi quiſquam pro tempore tam [illegible]ſus & temeratius extiterit, quod ex dictis officiis aliquod ad vitam imp[illegible] [illegible]endi ſeu o[illegible]ari, vel ad tempus determ[illegible] qu[illegible] [illegible], perpetuo vel ad tempus [illegible] impetratis, & vend[illegible]o ſeu a[illegible]æque, nulla penitus & in[illegible] *d* poſſit quiſquam, ratione [illegible]arum ſuper hoc imp[illegible]

d ſ. ne.

[illegible] occaſione quacunque Regem monere vel requirere quoquomodo, ſuper [illegible], aut aliquo [illegible] ſſorum.

[illegible] per omnia intelligi volumus & iubemus de officialibus omnibus, & ſingulis [illegible] bus prouinciæ Plznenſis, a licet dependentes vel ſuppoſiti ſupremis [illegible] non [illegible] ur.

[illegible] ter idem per omnia ſeruari ſubemus & mandamus de officialibus Regiis quibuſcunque Ducatus noſtri Wratislavienſis & Marchionatus Budiſſinenſis. b Curtenim non generaliter ad omnes provincias & terras noſtras extendimus, quæ vniuerſaliter pro omnium fidelium noſtrorum communi compendio, generaliq; fauore iuſtitiæ [illegible] cuimus?

a ſ. Pilsnlandiæ.

b ſ. Luſatiæ ſuperioris.

RVBR. XVIII.

De Burgraviis conſtituendis.

ÆQuitatis atque iuſtitiæ Zelatores cuncta quærimus ſtatutis noſtris adiicere, per quæ poſſit virga iuſtitiæ noſtræ aduerſantes ſingulos liberis motib. caſtigare. Tūc enim quiete viuimus, cum ſtatum fidelium noſtrorum pacificum intuemur. Igitur ſtatuimus perpetuo obſeruari, ne Caſtellani ſeu Burggravii in caſtris ſeu locis de noſtro Regio demanio ad iuſtitiam regiam ſpecialiter pertinentium & ad menſam, ſtatuantur ſeu quomodolibet ordinentur ad vitam vel ad aliquod determinatum tempus; Sed libero ſemper Regiæ voluntatis arbitrio caſſentur, atque mutentur vel ſecundum merita permutentur, ne fraus poſſit fieri iuſtitiæ, & executionem illius quandocunque c videatur negligere qui certo tempore debere ſe nouerat d officio præſidere; pœna imminente, quicunq; Regiæ Celſitudinis literas ſeu priuilegia, contra præſentis edicti ſeriem ſeu mentem impetrauerit notæ infamiæ; & bonis ſuis omnibus publicatis, careat perpetuo impetratis. Quæ firma ſeruare & ſeruari facere, Reges illuſtres Boemiæ, (qui fuerint pro tempore) in coronatione ipſorum iurare in publico teneantur.

c ſ. quandoque.

d ſ. nouerit.

RVBR. XIX.

De iudicibus & Rectoribus.

LOcorum Iudices & Rectores ſubditorum e vita & conuerſatione decet eſſe conformes. Incon[illegible] quidem f ius duceret, qui ab eo in pluribus diſcreparet.

[illegible] ca ſtatuimus, quod nullus officialis quacunque honoris, dignitate, vel adm[illegible]atione præfulgeat, ad iudicium ſcilicet ordinandus, g præfigatur vel ordine [illegible] m in Regno noſtro prædicto, & locis ſingularibus eius, qui neſciat intel[illegible] [illegible] erre idioma ſeu linguam Boemicam generalem, quam ſcilicet Sclauo[illegible] mus.

e ſ. ſubditis.

f ſ. ſiquidem.

g ſ. ordinandum.

N[illegible] en de ſpeciali gratia clementia Regia quibuſdam, quos forte morum atque vi[illegible] m laudanda congeries, vel peritia literarum, redderet meritos ſiue dignos, offi[illegible] a ipſa duxerit concedenda.

RVBR. XX.

De recto iudicio ordinando.

V[illegible] um in Regno noſtro Boemiæ, vbique prodeat iudicium, & nul[illegible] relinquatur occaſio [illegible] [illegible] d Sanc[illegible] quod Barones in ſingulis prouin[illegible] de more ſoli[illegible], Tr[illegible] officio ma[illegible] rum ſcabinorum [illegible] iuſtitiariorum vel [illegible] æteri nobiles eodem numero, per loca ſingula (vt eſt [illegible] more [illegible] præfigendi non [illegible] ntur vel ſtatuatur, quod duo ex [illegible] bus fratres e[illegible]

h ſ. Cerrorum [illegible] prouincia [illegible]

RVBR. XXI.

De proſcriptis & vſurariis ne ad officia ordinentur.

PRæſidentes cæteris, debent ſicut officio, ita honeſtate vitæ & moribus vitæ præſidere, (vel facere,) & non in deterius diſcrepare: Volumus ideo & mandamus, quod nullus proſcriptus iam, ſeu in poſterum proſcribendus, *a*(quandocunque proſcriptus) aſſumatur ad officium ſcabinatus, aut aliud quodlibet pertinens ad iudicium.

a Iſta expungenda videntur.

Quod idem intelligatur de vſurariis iam repertis, vel alias notoriis, & publice reputatis.

RVBR. XXII.

De iuramento officialium.

QVia parum prodeſſet iura condere, niſi quibus ea commiſſa ſunt, fideli ordine, debitoque ſenſu, & animi maturitate, procederent; b *Et vt taliter procedendi illis materia præbeatur, & omnis iniquitatis occaſio præcidatur*; Conſtitutione præſenti prouidimus ordinandum: Quod officiales ſiue magiſtratus omnes ad reddendum iuſtitiam deputati, quacunque præeminentia dignitatis, aut adminiſtratione præfulgeant in Regno noſtro Boemiæ, in introitu quiſque officii ſui, præſente populo loci illius in quo debet facere reſidentiam, pro iudicio ferendo, (præcedente ſcilicet proclamatione publica,) iurent Sacroſanctis Euangeliis manutactis, Se in timore Dei, & ad honorem & gloriam Regiæ Maieſtatis Bœmiæ, ſtatumque pacificum & tranquillum deuotorum fidelium dicti Regni, in decreto ſibi officio, fideliter cuicunque abſque perſonarum acceptione, miniſtrare *c* iuſtitiæ complementum.

b Iſtud &c. expungendũ videtur.
c m. adminiſtrarent.

RVBR. XXIII.

De Burggrauiis, &c. Dominis ſuis rebellantibus.

SI quis Burggrauius ſeu Caſtellanus Caſtri ſeu fortalitii Regis illuſtris, aut Principis, Baronis, Vaſalli Regii, aut alterius cuiuſcunque perſonæ Regni Boemiæ, Spiritu tantæ rebellionis aſſumpto, præſumpſerit Domino dicti caſtri vel fortalicii, per ſe, vel per alium recuperare volenti, caſtrum ipſum contradicere, *d* aut illud quocunque modo, *e* contra ipſius Dominum rebellare; infamis effectus, omnium bonorum publicatione, proprietati Domini dicti caſtri applicandorum, & vltimi pœna ſupplicii feriatur. Quem velut proditorem, per quoſcunque perſequi, & capi permittimus & iubemus, aſſignandum propinquiori iudicio, per quod pœna præſcripta plectatur.

d l. negare.
e ſup. defendendo.

RVBR. XXIV.

De reſidentia Beneficiariorum f circa tabulas terræ, &c.

f l. Officialium.

MOrem laudabilem approbantes qui non tantum antiqua conſuetudine Regni, quantum etiam [illegible] *iure ſcripto f* [illegible]*itum, h quod i ma* [illegible] *ratiui iura reddentes reſidere iuſſit in publico*: Ed[illegible] præſenti decernimus, perpetuo obſeruari: Quod ſupremus Camerarius & ſupremus I[illegible]x ſeu Czuda, annis ſingulis quater, (ſi mo[illegible] *k* tamen quoque, [illegible] ci ca[illegible]ci[illegible], d[illegible]beant iudicio r[illegible]dere, qua[illegible] ad [illegible] ſe [illegible] ium [illegible]am quærentibus r[illegible] turi ſtat[illegible]que rectam ge[illegible] [illegible] em [illegible] iudi[illegible] quod nulli omni[illegible]citum eſt declina[illegible] quod ea me[illegible]ra remit[illegible], cum qua al[illegible]is duxerint menſurandum.

g m. ſedet. ſane.
h fulcitur.
i illud, quod ſuperfluum eſt.
k ſeorſum.

N[illegible] tamen ex [illegible], quæ multa poſſunt [illegible]tingere Re[illegible] relinquenda, alicui [illegible] [illegible] [illegible]entia [illegible]

pendendam, à quo etiam excipi volumus officiales eoſdem, qui tempore reſidentiæ fiendæ prædictæ, reperirentur vacare ſeruitiis dictæ Regiæ maieſtatis.

RVBR. XXV.

De his quibus officia tabularum ſunt conferenda.

SVprema maioraq; officia Camerariatus, Iudicaturæ, & Notariatus terræ, per maieſtatem Regiam, ſolo ipſius voluntatis arbitrio libero cōferenda, perſonis tribuantur, virtutum morumque grauitate perſpicuis; in quibus morum vitæque probitas & iuſtitiæ caritas inquiratur, *a* dum tamen Camerarius & Iudex ipſi ſupremi Barones, ſeu de Baronum genere deſcendentes exiſtant, Et idem intelligi volumus, de cæteris officialibus in regno conſtituendis, vbique per nos, aut per quoſcunque habentes auctoritate regia conſtituendi eos liberam poteſtatem; Scilicet quod moribus & virtute perſpicui compoſiteque viuentes, pacis & iuſtitiæ amatores, non diffamati, neque ſuſpecti, præſidere quibuſcunque officiis ſtatuantur; qui tamen reſideant ſeu habitent, & hæreditates poſſideant in Regno Boemiæ prædicto.

a f. nuncupantur.

RVBR. XXVI.

De reſidentia Notariorum terræ.

NOtarii terræ ſicut conſuetudo bona diutinis longæuiſque temporibus approbauit, reſidentiam facere volumus in caſtro noſtro Pragenſi.

RVBR. XXVII.

De tabulis Terræ.

TAbulæ quæ per terræ Notarium confici debent, pariter ſimul cum ipſo Notario teneri & ſeruari in caſtro noſtro Pragenſi iubemus; Niſi hæ *b* quæ forent *c* ſuper hæreditatibus & cauſis finitis iam compoſitæ, quas (vt moris fuit antiquitus) ſigillatas prius, per ſupremum Camerarium, ſupremum Czudam ſeu Iudicem, & Burggrauiū [illegible] caſtri Pragenſis ac dictum terræ Notarium, in Sacriſtia Cathedralis Eccleſiæ Pragenſis volumus cuſtodiri, nullatenus aperiendas, niſi præſentibus eodem [illegible] Camerario & terræ Baronibus, vt eſt moris.

b. m. præter hæ. *c m. eſſent.*

RVBR. XXVIII.

De criminoſis ad gratiam principis reductis.

P*Rinc*[illegible] *clementia tals debet moderamine terminari, quod limes iuſtitiæ videatur protinus non* [illegible]*en*[illegible]

H[illegible] edicto perenni, Deo propitio ſtatuimus, quod quandocunque Regiæ piet[illegible] fauor, qu[illegible]nquam maleficum vtpote, de latrocinio, ſiue furto, aut alio q[illegible]e crimine annot[illegible]m, dignatus fuerit inſpicere, & pœnam perſonalem [illegible] bonorum p[illegible]ionis, aut aliam cuiuſuis generis (quam propter ea *d* in[illegible] de[illegible]re, vel conſuetudine Regni noſtri conſtiterit) gratioſe remittere; Non in[illegible] id[illegible] notam infamiæ, quam pro præmiſſis incurriſſe dinoſcitur, quocun[illegible] principis[illegible] dulto emanato, remiſſe quin potius infamia ipſa crimino[illegible] macul[illegible] a per[illegible], de *e* me[illegible]is exigenti[illegible] te vi[illegible] non [illegible] erat, & cæteris recte vi[illegible] d[illegible]cu[illegible] m derel[illegible]at.

d ſcil. iam dicta crimina. *e f. ſir[illegible] id.*

RVBR. XXIX.

De pactis illicitis.

a l. ſuperioribus. b l. vultu. laſſe. c l. probandum. d ſup. eo malitiæ progrediuntur quod. e l. ſederit. f l. concuſſ. g ſ. iurando.

Deteſtandam noſtris temporibus querelam, plurimorum fidelium fide dignorum relatu audiuimus continentem, quod latrones, ſiue fures, aut alias publicorum itinerum violatores, quorum ſectas iuxta limites Regni noſtri retro a temporibus pullulare b non paucas nec inualidas nouimus, quaſque nobis gratia ſuffragante diuina, Maieſtatis noſtræ vigilans cura & ſollicitudo prouiſa, c tam ſalubriter quam potenter, gladio vltore iuſtitiæ in parte maiori deleuit, & quaſi radicitus extirpauit) d quos per malefactores huiuſmodi capi & depradari contigit, non ſolum bonis eorum quæ deferunt ſpoliant, ac etiam e ſeueritate crudeli concuſſi, f captos ipſos carceribus & tormentis aſperrimis affligentes cogunt per violentiam atque metum ſecum paciſci, & pecuniarum ſummas pro facultate cuiuſque, & quod eſt grauius, vltra facultates etiam proprias, vt cruciatus intolerabiles fugiant, promittere, & cum iure g firmare, iuxta certum ſtatutum inter eos terminum ad malefactores eoſdem deferri facere, vel portare aut ſe perſonaliter ad dictos carceres & tormenta nepharia redituros. Quorum plures, alios per timorem, alios præ ſimplicitate nimia, (opinantes pactis huiuſmodi illicitis & nefandis, prorſus ſe eſſe in foro conſcientiæ, ſiue iure aſtrictos) pactorum ipſorum fuiſſe intelleximus ſeruatores. Huic itaque morbo peſtifero, nos qui voluntarios labores appetimus, vt & quietem ſubditis noſtris acquiramus ſalutifera medicina remedio, profuturis temporibus tam pie quam prouide occurrere cupientes; Præſenti conſtitutione perpetuo valitura ſancimus; huiuſmodi conuentiones, ſiue pacta, vel his ſimilia, quocunque caſu, & inter quaſcunque perſonas, cuiuſcunque ſtatus vel dignitatis exiſtant, per vim ſeu metum, (qui tamen cadere poſſit in conſtantem virum,) inita vel firmata nullatenus *h* non valere, nec in ſe continere alicuius roboris firmitatem. Quæ nos ex nunc, prout ex tunc, omni efficacia & viribus vacuamus, atque decernimus, nullius prorſus fore ſubſtantiæ vel momenti.

h illud non ſuperfluum eſt.

Et vt vberioris cautelæ ſuffragium apponatur, addicimus in mandatis, quatenus nulla perſona, quacunq; occaſione, ſuggeſtione, ſiue cauſa ſeducta vel impulſa, quidquam ſoluere vel dare alicui per ſe vel alium, vigore conuentionis ſeu pacti alicuius ipſorum audeat vel præſumat, ne patrimonii ſui iniuſtum patiatur diſpendium; & cæteris tam grauis erroris relinquat exemplum.

i ſup. l. ff. quod metus cauſa. k vide l. & 178. ff. de Reg. Iur. l ſi longe diſt. [illegible]

Nemini equidem venire debet in dubium, quod (ſicut veneranda legum decreuit antiquitas,) *i* ea quæ vi, metuve facta ſunt, viribus non ſubſiſtunt, nec ligat exhibiti vinculum iuramenti; quia ſuper illicita, nec gratis præſtitum, ſed extortum. Et quia ipſius prouida ſancit auctoritas, *k* Vbi principali vitio non teneri *l* ibi acceſſorium nullatenus obſeruari. Quod ſi quis repetiatur pro tempore contra huius ſaluberrimæ conſtitutionis mentem, quidquam dictis furibus vel latronibus impendiſſe, totidem pœnæ nomine fiſco noſtro impendere ſit aſtrictus. Decet enim vt exceſſum ſuum luat improuidus, qui principis beneficium cognoſcere recuſauit ingratus, & prælegit furibus & latronibus complacere, (illorum forte conſcius criminum) quam prouidentiæ Regiæ pro communi euidentique noſtrorum fidelium dicti Regni vtilitate, laudabilia inſtituta ſeruare.

Pœnis aliis contra malefactores præſcript[illegible] iure communi, ſeu conſuetudine Regni noſtri compe[illegible] robore [illegible]uris

RVBR. XXX.

De pr[illegible] taxillorum:

G[illegible] Pr[illegible]ur, dum [illegible]orum patrimonium [illegible] ſeruatur, ne [illegible] [illegible]orum la[illegible] [illegible] enim in Prin[illegible]pe [illegible], quem ſub[illegible] habere compo[illegible], & in facultati[illegible] locupletos & quiete [illegible] d non [illegible] re, niſi præ[illegible] opero[illegible] [illegible]re. Sin[illegible] conſuetudinem [illegible] gratam, q[illegible] meretur [illegible] [illegible]diam [illegible] [illegible]plex noſtrorum [illegible] Regni noſtri Boemiæ [illegible] tollere penitus intendentes; Edi[illegible] conſtitutione præſenti ſancimus [illegible] nulla

nulla [illegible] quacunque parte vel loco Regni noſtri prædicti, quacunque occaſione vel cauſa cum nota audeat vel præſumat, cum taxillis vel ad taxillos, ſeu alio [illegible] aut inſtrumento cuiuſuis luſorii generis ludere; vel (quod quidam dicunt [illegible]) ſolatiari, eo modo vel forma, quibus res ſiue bona, aut pecuniarum ſummæ ludentium, per viam obligationis contracti debiti, (aliquando etiam iuramento firmati) perdenda veniunt, in ludum prædictum, *a* licet non inter manus. vt communiter fieri [illegible] ſcil. in pluribus mundi partibus) bona & pecuniæ ipſæ habeantur, ſed in patrimonio proprio aſſerantur; & ipſum patrimoniũ obligando, ſuper illo promittunt inuicem perdendam pecuniam quantamcunque integraliter ſoluturos. Ex quo [illegible] plurimi lugere domeſtice. Et vnde piæ & hilaris vitæ ſuffragium, ſibi liberiſq; ſuis & cæteræ familiæ conſueuerat adhibere pacificus; Inde mærores & egeſtates varias ex huiuſmodi laſciuis moribus ſuſcipere compellatur *b* improuidus; Et deinde quod dolendum eſt, penuria impellente, aliena miſere quærendo, ſubripere, & vitam ſuam nota grauis erubeſcentiæ relictá poſteris, vituperoſe finire; Obligationes, conuentiones, aut promiſſiones in caſu huiuſmodi aut ſimili, vel quocunque modo fir[illegible]tas, tanquam contra bonos mores factas, ex nunc prout ex tunc decernentes nullius fore efficaciæ vel momenti. Nec liceat ſe aſſerenti victorem in ludo prædicto ratione conuentionum vel promiſſorum talium monere, requirere, ſeu impetere victum & promiſſorem huiuſmodi, quoquomodo; nec ipſi victo ratione monitionis, requiſi[illegible]nis vel impetitionis ipſius, aut etiam abſque eis, quidquam per ſe vel alium ſoluere, vel aliàs ſatisfacere de promiſſis. Pœna imminente victori, ſi ſolum petere vel mo[illegible]ere præſumſerit, (vt præfatur,) & *c* totidem pecuniæ fiſci noſtri commodis applicandæ, pro quota ſumma victorem monere, vel impetere auſus erat; Et ipſi victo ſi ſoluere præſumpſerit, (vt prætangitur,) eiuſdem ſummæ pecuniæ vel rerum forte ſolutarum æſtimationis debitæ pecuniariæ quantitatis, dicti noſtri fiſci commodis deferendæ. Etenim etiam illum pœna condigna debemus affligere, qui Regiæ pietatis gratioſa remedia infirmitati ſuæ oblata ſpernendo non meruit obtinere.

a f. ſup. deponere

b m. compellitur.

c iſtud &. expungendum videtur.

RVBR. XXXI.

Quomodo admittatur ludus taxillorum.

Licere permittimus ad taxillos volentes quoſcunque paratam pecuniam *d* tantum [illegible] mutuũ vero non *e* nullis contrahere in ipſo ludo, vltra vnicam ſexagenam gr[illegible]um, in pecunia ſcilicet mutuata, non aliter. Qui contrafecerint, dans mutuum per[illegible]ud, & tantundem fiſco noſtro, pœnæ nomine ſit aſtrictus. Recipiens autem tantundem ſimi[illegible]ter noſtræ Cameræ pœnæ nomine ſoluere teneatur. Nec reſpondere *f* [illegible] mutuum concedenti, vltra præſcriptam pecuniæ quantitatem.

d l. parata pecunia.

e illud non, expũgatur.

f l. reddere.

RVBR. XXXII.

Ne bona fidelium in manus mortuas transferantur.

N[illegible] *bona & iura quacunque, ſiſtentia, iuxta limites Regni noſtri* [illegible] *quæ cuncta R*[illegible] *dominio, quædam ſ*[illegible]*l. immediate, quædam vero mediante alio, li*[illegible] *et diuerſim* [illegible] *teneri ad honorem & ſtatum Regiæ dignitatis, dictorumque fide*[illegible] *um com*[illegible]*ndium.* [illegible] *forte caſus futuris temporibus emergentes,* [illegible] *ſubſidium & leua*[illegible] *ſeruari de*[illegible]*mus;* [illegible] *tiam forte ſeruitia Regiæ Cameræ, ex di*[illegible] *bonis præſtan*[illegible] *rt*[illegible] *ibus futuris illuſtribus pro tempore pereant* [illegible] *neue deuolutio* [illegible] *in caſibus debitis, qui poſ*[illegible] *ngere quomodo* [illegible] *bi. Et ne* [illegible] *rum obſ*[illegible] *quia inhabilitate quacunque in qua*[illegible] *bona* [illegible] *ſtatus Regiæ ne neceſſitatis aut oportunitatis tempore dene*[illegible]

[illegible] mus, Nemini cu[illegible] uſcunque [illegible] atus, præeminen[illegible] ob[illegible] plebeio [illegible] cere bona [illegible] quæcunque, infra *k* dicti R[illegible] communiter vel diuiſim quacunque ratione vel cauſa,

g l. emo [illegible]

h l. valeat

i mo forma

k l. intra.

l l. fines.

donare, vendere, transferre, ſeu alio quocunque alienationis titulo permutare, in perſonas, loca, ſiue collegia, ſeu manus mortuas, vel alia quæque genera locorum vel perſonarum, quæ immediate in perſonis & bonis non poſſint de iure ſeruire atque parere Regiis ordinationibus & mandatis; Quibus etiam à ſæculi huius vita migrantibus, non poſſint libere, (obſtante forte priuilegio, vel alia libertate quacunque,) in caſibus debitis de conſuetudine Regni permiſſis, bona ipſa deuolui & deuoluta teneri, & adminiſtrari per Regiam Cameram ſiue Curiam ſupraſcriptam. Bona vero quæ taliter contra præſentis conſtitutionis ſeriem ſeu mentem tranſlata reperientur, vel de quibus transferri extiterit ordinatum, licet nondum realiter tranſlata fuerint, intelligantur ipſo iure noſtræ Regiæ Cameræ confiſcata.

RVBR. XXXIII.

De conſpiratoribus.

REgia noſtræ maieſtatis caritas, quam erga Regnicolas fideles noſtros inceſſanter habemus, voluntarios nos impellit, nocturnis vigiliis diurniſq; ſolertiis, diligenter inquirere, quæ illis poſſunt proficere, & ab inimicorum inſidiis & violentis incurſibus præcauere. Dudum equidem inter Principes & Barones Regni noſtri inique comperimus obſeruatum, quod ex eis quidam, inimico humani generis ſuggerente, conſpirationes, ligas, ſeu confœderationes illicitas inuicem faciebant, eaſque cum literis & iure a ſæpe vallabant. Quorum b occaſione Rancores & odia inter eos & Principes & Barones alios circumſtantium regionum orta, quandoque cædes, ruinas, incendia, & alia quæque diſſidia c rerum & perſonarum, vtrinque fructum peſtiferum pariebant. Quod nos non ſolum præcidere, ſed radicitus euellere volentes; Sancimus nullam omnino conſpirationem, ligam, ſeu confœderationem vel iurationem inter quoſcunque principes vel Barones ſeu magnates dicti Regni, quacunq; occaſione vel cauſa, contra quamcunque perſonam, aut locum vel vniuerſitatem, vel alias quocunque modo, in genere vel ſpecie, literis aut iure d firmatam, ſiue etiam abſque eis fieri debere vel poſſe, abſque Regiæ maieſtatis expreſſa conſcientia e vel mandato. Qui vero contra mentem præſentis conſtitutionis conſpirationem vel ligam huiuſmodi feciſſe vel iniiſſe reperti fuerint, quique ad hæc conſenſum præſtiterint conſilium, vel fauorem; ipſo facto Regis indignationem ſe nouerint incurriſſe, & à Regis gratia ſe ſuaque omnia realiter dependere.

a l. iureiurando, ſtatuum Boem. de dexſonat.
b l. quarū.
c ſ. diſpendia.
d ſ. iureiurando.
e i. conſenſu.

RVBR. XXXIV

Alia materia de eodem.

COnſimilis quaſi morbi labem peſtiferam tollere, & ex toto corpus egregium Regni noſtri purgare cura ſollicita cupientes; Decreuimus nulli omnino nobilium aut plebeiorum ſeu villanorum, vel alterius cuiuſuis generis perſonarum, (quod aliquando turpiter factū fuiſſe comperimus) quacunque ratione vel cauſa conſpirationem vel ligam, ſeu confœderationē vel conuentionem aliam, cum aliquibus facere, vel inire, contribuendo ſimul pecunias vel res alias, in mortem alicuius certæ perſonæ, vel aliter quoquomodo in genere vel in ſpecie, licere facere vel inire aut attentare [illegible]at. Qui autem contra fecerint, & qui contra facientibus conſilium præſtiterint vel aſſenſum vel fauorem: Ipſo facto Regis gratiæ ſint commiſſi; Si vero mors [illegible] inde cauſata fuerit, bonis eorum om[illegible] confiſcatis, capitis pœna plectantur.

RVBR. XXXV

De incend[illegible]is

S[illegible]perbi[illegible] diuin[illegible] [illegible]er c[illegible]am, clementia noſtræ [illegible]atur [illegible] R[illegible] ſta-tus noſtra tremenda pot[illegible]as c[illegible]ere debet eos e[illegible] pa[illegible], quos eta[illegible]tos. Præſenti itaque edicto iubemus, quod ſi quis Baro, ita dignum [illegible] di[illegible] [illegible] eum,

cium, [illegible]ſtræque iuſtitiæ non reuerens dignitatē, cum banderia *a*, manu armata, in alter[illegible] Baronis terram cucurrerit, illamque in totum vel in partē incenderit, per ſe, vel [illegible] ſeu alios, aut tantummodo abſque incendio cum banderia curreri, vel abſque [illegible] a currendo incendium fecerit; ipſo facto Regis gratiæ commiſſus eſſe noſcatur, ſatisfacto prius incenſis talibus & damna paſſis ex integro de bonis & rebus incendiarii ſupradicti, æſtimatione congrua præcedente: Prius enim intendimus paſſos iniuriam atq; diſpendia, iuſtæ reſtitutionis compendio recenſeri *b*, quam fiſci noſtri commoda procurari *c*.

Tunc enim theſaurus noſter augetur, cum fidelibus noſtris & ſubditis ſine cunctatione iuſtitia miniſtratur. Et quod ſupererit ex bonis & rebus ipſis iam commiſſis *d*, fiſci noſtri compendio deuoluatur.

a t. weiſſe militari. *b* l. recenſeri, q. d. cenſui, t. annumerari reſtituere. *c* l. procurare. *d* quæ ſcil. in caſum commiſſi cediſſent, ſiue caduca, propalam ſtatet. verfallene güter.

RVBR. XXXVI.

De diuiſione hæreditatum, vel aliorum bonorum communium.

ALtercationum materiam plurimarum, quam in ſacro auditorio noſtro vidimus frequentari, prouiſione noſtra tollere volentes, Sancimus quod fratres conſobrini, aut alii quicunque ſanguine vel affinitate coniuncti, vel prorſus extranei, communem hæreditatem habentes, volentes à communione ſecedere, & partes quiſque proprias habere, diuiſionem huiuſmodi ſolemniter debeant celebrare, videlicet Principes vel Barones coram Regia maieſtate; aut ſi præelegerint Barones ipſi, coram tribus Baronibus Scabinis, ſeu iuſtitiariis vel Rectoribus illius Prouinciæ, iuxta cuius limites hæreditas ipſa ſita, aut pars potior ipſius reperietur. Nobiles vero alii, coram tribus nobilibus Scabinis, eiuſdem prouinciæ ſituatæ *e* hæreditatis. Cæteri vero plebei vel oppidani, coram iudice ciuitatis illius vel oppidi, infra *f* quam vel eius pertinentias eſt dicta hæreditas ſituata. Extra vero alium *g* prædictorum modorum, diuiſionem aliquam alleganti, (velut non legitime factam,) nulla probatio admittatur; nec diuiſio aliqua facta credatur, ſed pro communione *h* allegante, iudiciū ſine dilatione feratur.

e t. ſita, poſita. *f* l. intra. *g* f. aliquē, aut vllum. *h* l. communionem.

RVBR. XXXVII.

De Regina Boemiæ ſecundo nubente.

HVmanæ conſiderationis diſcreta prouiſio, ex actis præteritis, futuris ordinationibus ſumit exemplum: Et tunc poteſt venturis caſibus, remediis oportunis occurrere, ſi quæ præceſſerunt ſtrui i, vo[illegible]uerint i di[illegible]enter inſpicere. Dudum ſiquidem illuſtris quondam Regina k Boemiæ, Re[illegible] marito ſuo de[illegible]uncto, relictis liberis in Regno ipſo ſucceſſuris, matrimonio ſecundo ſe iunxit [illegible]dam Baron[illegible] R[illegible]gni prælibati. Cuius occaſione, quanta in Regno ipſo ſuperuenere diſſidia, atque de[illegible] pe[illegible], Regni ipſius ſciſſio enormiſque iactura, putamus ex cauſis ſanctius ſubticere, quam literarum præſentium hiſtorico ſermone vulgare. Sed ne iterum cauſa fluctuoſi periclitantiſque m[illegible]ris pelagum, generoſi Regni noſtri nauis introeat, Sacra conſtitutione præſenti prouidimus ordinandum: Quod ſi in poſterum quandocunque *m* illuſtrem Reginam Boemiæ, coronatam ſcilicet, & vt decet, & vt moris eſt, ſacra vnctione linitam, viduamque re[illegible] [illegible]cundo nu[illegible]ere alicui P[illegible]incipi, vel Baroni, aut cuicunq; Regnicolæ dicti Re[illegible] [illegible]gat; R[illegible]gina ipſa a iure dotalitii ſui, ipſo facto cadat, & a Regno ipſo exilii per[illegible] Qui vero Regnicola tal[illegible]ter eam vxorem habere præſumpſerit, [illegible] pœna ple[illegible]atur, quam protendi in generationem tertiam temerarii ſan[illegible] per lineam deſcenden[illegible]em, incluſiue volumus & iubemus. Meriti enim ſunt [illegible]o & habitatione priuari, qui Regnum a periclitati[illegible]ibus variis, deſolatio[illegible] [illegible]ris non curarunt tutum debite præſeruari. Vbi vero c[illegible]cunq; alteri Re[illegible] *n* [illegible]pſer[illegible]um t[illegible]n Principi gener[illegible]ſo, ipſius Regi[illegible]æ [illegible]norificentiæ & [illegible] atq[illegible]od [illegible] permi[illegible]ibus, receptis atq; re[illegible]tis locis & terris [illegible]o a[illegible]tis [illegible] te atq; cuſtodia *q* ſuccedenti [illegible]itime *r* in Re[illegible] decem [illegible]ia marcatum argenti Reginæ prædictæ pro dotali[illegible] ſuo aſ[illegible] [illegible]s el[illegible]er t Rex ipſe ſuccedens, d[illegible]ctarum terrarum atq; locorum [illegible] [illegible]vr[illegible] ſuam *ſ*, deductis [illegible]p[illegible]b[illegible] tribuan[illegible]r.

i l. voluerit. *k* Cunegunda Premiſlai Ottagari vxor. *l* Zawiſſio Roſenbergio. *m* m. quidaque. *n* ſcil. præter Regni Boemiæ incolas. *o* ſupp. hæc, aut ſic l. honorificentia aut ſimus digne, vnde. *p* l. et. *q* l. in poteſtatem atq; cuſtodiam. *r* ſup. Regis. *ſ* l. [illegible], ad vitam et conſidero.

RVBR. XXXVIII.

De Coronatione Regis & Reginæ.

DEcorem Regni ſtatumque pacificum noſtrorum fidelium, diligentia qua poſſumus inquirere non ceſſamus, Nec poſſe credimus labori ſuccumbere, cum Deo iuuante, cuncta ſemper diſponimus ordinanter. Quanta poſſunt euenire pericula, quantaque oriri diſſidia Regni ſolio glorioſo vacante, quis ſanæ mentis ignorat? Tunc velut pastore ſeducto de medio, grex inſolita libertate digrediens, inſidiantium luporum faucibus carpitur, & ouile relictum faciliter diſſipatur. Hoc igitur edicto perpetuo prouidimus ordinandum, quod ſuccedentes pro tempore in Regno Boemiæ, ſinguli futuri Reges illuſtres infra ſex menſes continuos à die ſucceſ-

a i. deinceps.

ſionis inantea a numerandos, debeant vocatis principibus, Baronibus, Nobilibus, & vniuerſitatibus dicti Regni; omnium condigna ſolennitate ſeruata, (vt moris eſt hactenus) Regale diadema per manus ſacras, Pragenſis Archiepiſcopi, aut Prælati alterius Pragenſis Eccleſiæ, (ſede forte vacante, vel ipſo Archiepiſcopo renitente, aut alias inhabili exiſtente,) omine felici ſuſcipere, & in Regem glorioſiſſime coronari; & infra tantundem temporis ſpatium, Illuſtrem conſortem Reginam, quandocunq; & quotieſcunque Regem forte contigerit matrimonio copulari, diadematis ſimilis inſigniis coronari, (alias decorari,) decet enim vt quos prouidentia diuina coniunxit in vnum, vnius etiam honoris & gloriæ ſuſcipiant incrementum.

RVBR. XXXIX.

De ferro candente & aqua frigida.

ERrorem grauiſſimum Sanctiſſimæ Religioni Chriſtianæ contrarium, & obnoxium ſtatui & quieti, deuotorum noſtrorum fidelium, de medio gregis populi Chriſtiani Regni noſtri Boemiæ penitus extirpantes;

b in. intra.

Sancimus Nemini omnino licere iuxta b limites dicti Regni ferri candentis vel aquæ frigidæ experimento vti, aut alio genere experimentorum ſimilium;

c ſ. ad utendum.

vel inducere adducendum c quacunque occaſione vel cauſa, commiſſi forte criminis, violentiæ in virginem vel adulterii, ſicut aliquando factum fuiſſe comperimus, aut alias quouis modo exquiſito.

Pœna imminente contra facienti, aut illi conſilium vel fauorem præſtanti, poſt infamiam; bonorum omnium publicationis in fiſcum, & vbi perſonaliter capi poſſit, (quod fieri nedum cuicunque permittimus ſed iubemus) incendio ſiue aqua, prout in altero ipſorum deliquerit, finem turpiſſimum faciat vitæ ſuæ. Qui enim Dei omnipotentiam tentare præſumpſerit, & illius occultum iudicium deridere, proximum ſuum per naturæ contraria cogendo perire, dignus eſt merito, naturalis huius vitæ ſolatio non gaudere.

RVBR. XL.

De tabellionibus contra prohibitum conficientibus inſtrumenta.

NOſtrorum fidelium querela frequens, aures clementiæ noſtræ pulſauit, quod in Regno noſtro Boemiæ Notariorum ſeu tabellionũ publicorum numerus longus, ſcientia tamen & artis peritia ſumme breuis,

d in ſubditis noſtris.

ſubditorum noſtrorum d inopinata cauſat incommoda, verſutiis, fraudibus, aut erroribus grauibus locum præbens. Tandem rancores parit & odia; & ſuſcitat ſæpe diſcordias atque ri[illegible]as, per quæ fidelium eorundem facultates labuntur, ac ipſi neceſſitates varias & ærumnas pati coguntur.

Quod nos qui ſubditorum ipſorum ſtatum pacificum aſſidua meditatione ſemper inquirimus, nec immerito moleſte e ferentes;

e ſup. sanitates en ...

Hac ſalubri ord[illegible]natione ſancimu[illegible] q[illegible]d nu[illegible]s omn[illegible]o, ſe d[illegible]cens Notarium ſeu Tabellionem pu[illegible]um cuiuſcunque Re[illegible]is ſeu Principis, aut alterius cuiuſuis perſonæ habe[illegible] [illegible]iamcun[illegible]ue le[illegible]tim[illegible] [illegible] ſtatem auctoritate creatus Notarius p[illegible]blicus vel ta[illegible]o; [illegible]cat [illegible]el [illegible]
[illegible]m,

offi[illegible] artem Notariatus ſeu tabellionatus publici quomodolibet exercere, iuxta a limites dicti Regni, niſi prius per noſtras aut ſucceſſorum noſtrorum Boemiæ Regum illuſtrium, qui pro tempore fuerint, patentes literas, ſigillo pendenti maieſtatis [illegible] impreſſo [illegible]ario communitas, meruerint exercendi licentiam obtinere.

a *in. intra.*

A[illegible]a vero quæq;, contra conſtitutionis huius ſeriem, per dictum Notarium, notæ forte ſumptæ, b vel inſtrumenta confecta) ex nunc prout ex tunc, nullius valoris eſſe decer[illegible] vel [illegible] ipſo nihilominus temerario auſu contrarium facienti, velut falſario puniendo.

b *quas vti dimus. vocant.*

Quos enim Regiæ maieſtatis examen duxerit approbandos, non eſt dubium eos prouidos & peritos eſſe repertos.

RVBR. XLI.

De recognitione fienda per principes & Nobiles nouo Regi.

Regalis diadematis noſtri nobiliſſimam partem, clariſſimorum Principum Regni noſtri Boemiæ fiendæ; c Regiæ mentis arcano volumus ſeruari præcipua, d & congruentis cautelæ ſuffragio prouidere, ne quis in poſterum ſuper eis poſſit dubietas occurrere, aut incertitudo qualibet, alterandi e materiam generare. Siquidem nihil eſt gratius, quam humanis rebus ſemper adhibere cautelam, quæ ſi non ſit neceſſaria, non grauat eſſe f ſuperflua.

c *Senſus eſt, Maieſtatis Regiæ partē eſſe id quod à Principib. Regi fieri deuete oportet, &c.*
d *f. præcipue.*
e *f. alterandi aut certe alterandæ.*
f *illud eſſe, ſuperfluum eſt.*

Præſenti itaque lucida lege ſancimus. quod quilibet princeps, Marchio, Dux & Vaſallus, & quicunq; alius inferior nobilis, feudatarius, Regni noſtri prędicti, ſingulis ſucceſſoribus noſtris legitimis Boemiæ Regibus futuris illuſtribus, infra annum continuum, numerandum à die ſucceſſionis in regno cuiuſq; Regum ipſorum; & quoties etiam dictos Marchiones, Duces, & Vaſallos aut inferiores nobiles feudatarios morte interire, g mente mutati, continget, iuxta conſimilem annum, à die mutationis huiuſmodi continue numerandum, terrarum atq; caſtrorum, dignitatis, aut honoris, & generaliter bonorũ omnium atq; iuriũ, quæ tenet vel poſſidet, infra limites dicti Regni, recognitionem debite faciat, & ab eis infeudationem recipiat, & præſtet perſonaliter fidelitatis debitæ ſacramentum; ſi tamen Reges ipſi, eodem anno degucrint in Regno prædicto. Alioquin ſi abſentes extiterint, debeat huiuſmodi Princeps, Marchio, Dux, vel vaſallus, aut inferior nobilis feudatarius, infra eundem annum coram Capitaneo generali Regni prædicti ſolemniter proteſtari; Et iuxta h ſex menſes continuos à die reditus Regis [illegible]ter abſentis in Regnum, in antea i numerandum, recognitionem infeudationem & iuramenti præſtationem prædictam decenter implere. Niſi fortaſſe Marchiones, Duces & Vaſalli, aut inferiores nobiles feudatarii, extra terram ſine dolo fore[illegible] k abſentes; quo caſu volumus; vt à die reditus ipſorum ad Patriam, infra tempus [illegible]re in præſenti conſtitutione expreſſum, ad debitam conſummationem di[illegible]rum omnium teneantur. Quod ſi quis ex dictis Principibus, Marchionibus, Ducibus & Vaſallis aut inferioribus nobilibus feudatariis, præmiſſa facere non curauerit; tranſactis terminis ſupraſcriptis, Rex prædictus qui tunc extiterit, vel dictus Capitaneus generalis, poſſit & deberet, l ad manus Regiæ maieſtatis recipere iura & bona prædicta quæcunque, tenenda & ſeruanda per eum, donec præmiſſa omnia & ſingula fideliter impleta fuerint. Per hanc enim ordinationē noſtram & iura noſtra reddun[illegible]æſa, & dicto[illegible] clariſſimorum Principum, Marchionum, ducum & vaſallo[illegible], cæterorumque nobilium dignitates & bona magis certa & Regalis auctoritatis [illegible]ctione ſecura.

g *ſup. aut.*
h *i. intra.*
i *i. deinceps.*
k *m. eſſent.*
l *m. deberet.*

RVBR. XLII.

De citationibus contra Regem.

L[illegible] humano iure [illegible] ps[illegible] ibus ſit ſolutus, m & cunctos populos ſibi ſubie[illegible]os habeat iudi[illegible] a n[illegible]mine [illegible] iudicetur. Quia tamen digna vox eſt maieſtate regnantis, alligatum ſe [illegible] m[illegible] n quod etia per prædeceſſores noſtros Boemiæ Reges illuſtres, obſeruatũ [illegible] præſenti co[illegible]ſtitutione decernimus: Quod ſi quis quãdoq; forte a nobis [illegible]us [illegible]is Boemiæ Regibus illuſtrib. qui fuerint pro tēpore, reputauerit

m *L. 1. ff de legib.*
n *L. 4. C. de legib.*

ſe grauatum vel cauſam *a* vllam ſe velle dicat intentare nobiſcum; *b* Tunc ſupremus Camerarius & Barones ſiue Kmethones *c* de cauſæ vel grauaminis meritis diligenter & libere inquirentes, demũ quicquid iuſtum repererint, pronuncient vel decernant: quorum pronunciationi & decreto, ſtare & contentari Rex ipſe, ſicut & ſubditus vel querelans de benignitate Regia, teneatur. Decore tamen & honeſtate Regiæ dignitatis in hoc ſpecialiter reſeruatis; quod nulla prorſus præmiſſorum occaſione, vel alio quocunque modo excogitato vel via, contra perſonam Regis citatio vel vocatio aliqua perſonalis emanet; Sed cõtra officiales ſuos, qui ad hoc extiterint deputati procedat. Per hoc enim & ſplendor iuſtitiæ, (quem vbique in Regno noſtro lucere ſingulariter cupimus) purus ſeruabitur, & clementiæ noſtræ Zelus quem ad iuſtitiam gerimus, piis operibus inſignitur, *d* &c.

a 1. litem. *b* 1. nobis. *c* 1. Iudices, ſiue Senatores. Kmetones ſiquidem Bohemis proprie Viri Senes ſunt. *d* l. inſigniatur.

Rvbr. XLIII.

Vt Rex non citet quenquam.

DE conſuetudine laudanda proceſſit, quod vt Regiæ dignitatis ſupremum decus, ab omni indecentia ſeruetur illæſum, nulla debeat in perſonã Regis contra quoſcunque citatio emanari. Sed cum caſus emerſerit, vtpote, de iuribus regiis occupatis, vel alia querimonia priuatarum etiam perſonarum, ſub nomine iudicis Curię Regiæ, procedat citatio, quæ terminum competentem aſſignet citatis ad comparendum coram maieſtate Regia, ſicut illa duxerit ordinandum.

Si quis forte nobilis vel alius quicunque contra maieſtatem Regiam vel homines ſuos exceſſerit, *e* poſſit *f* per literas Regias tales excedentes, publice facere per fora proclamari, quod certo termino compareant in Curia Regis, de quibus tamen defectibus Regem tangentibus Barones ſeu Kmethones iuxta ſolitum iudicabunt.

e i. deliquerit. *f* f. ſupp. idē iudex Curiæ.

Rvbr. XLIV.

De prolatione termini per iudicem.

SIcut obſeruatum reperimus antiquitus ſtatuimus, vt ſi quando Iudex terræ, in teſtimonium duorum vel plurium, alicui in quacunque cauſa terminum *g* de certa ſcientia aſſignauerit, aut ad poſtulationem alicuius dilationem conceſſerit; tantam efficaciam & vigorem cenſeatur habere huiuſmodi terminus, licet vnicus taliter aſſignatus, quantum trina publica proclamatio, per trium dilationum debita & conſueta interualla in ſonoro *h* publice facta reperiretur habere.

g ſup. hebdomadarū duarum, V. B. *h* 1. foro.

Rvbr. XLV.

De Regni defenſione.

M*Vnitio quæque bellica tractanda ſemper eſt mente quieta, i quia tunc male quæritur, cum iam imminentibus hoſtibus neceſſaria iudicatur. Itaq. futuris euentibus k præcauere volentes, & ſubditorum noſtrorum fidelium ſecuritatem & pacem, quas illis, noſtris temporibus multo labore quæſitas, feliciter (Deo iuuante) contulimus, illæſas a cunctis hoſtium violentis incurſibus præſeruare; edicto præſenti prouidimus ordinandum, ſicut ex inſtitutis antiquis Regni noſtri Boemiæ iam comperimus obſeruatum*; Quod ſi quando contingat hoſtes Regni noſtri prædicti metas inuadere vel [illegible]are, Tunc indifferenter omnes, tam Principes, quam Barones & nobiles, ſiue Wladykones, *l* ac etiam ciues & oppidani, imo populus vniuerſus Regni, iuxta ordinationem Regiam & mandatum, debeant armata manu circa metas *m* ipſas potenter aſſiſtere, ſeptimanis quatuor, ſumptibus propriis & expenſis, Patriam propriam viriliter defenſuri. Si tamen vltra quatuor ſeptimanas eos defenſioni Regni expedi[illegible]et intendere, tunc, (eo tempore duntaxat, quo vltra ſeptimanas ipſas quatuor vacauerint defenſioni prædictæ) liceat eis de bonis & iuribus Regi[illegible]ntum recipere, (& non vltra,) quantum eis & equis eo[illegible] ſufficiat ad expenſas.

i 1. in tempore pacis. *k* l. futuros euentus ſcil. inopinatos infortunia ſq; que. *l* Wladyka Boemis eſt nobilis ex antiqua proſapia deſcendens, opponitur nouo homini. *m* m. fines.

RVBR. XLVI.

Vt tempore guerræ a non exeant Regnicolæ extra terram.

a i. belli.

AD *defenſionem Patriæ quiſque debet ſingulari quadā caritate proſpicere, & perſonam ſuam cunctis obiectare periculis, ne patriam ſuam lacerandam relinquat extraneis.* Hoc igitur edicto iubemus, Quandocunque Regem Boemiæ, ſiue Regnum ipſum contingat guerram habere; nulli omnino Regnicolæ, quacunque ratione vel cauſa, licere exire limites dicti Regni, niſi hoc de certa ſcientia dicti Regis proceſſerit, & ſpeciali gratia vel mandato. Quod ſi quis exire præſumpſerit, bonorum omnium publicatione mulctetur.

RVBR. XLVII.

Vt ſerui tempore expeditionis à Dominis ſuis licentiam b non petant.

b ſc. abeundi.

NVlli omnino licere permittimus, ſed protinus inhibemus, cuiuſcunque Domini ſeruitori, expeditionis iam proclamatæ tempore, licentiam petere à Domino ſuo, quacunque ratione vel cauſa, expeditione ipſa durante, contra ſui Domini voluntatem.

RVBR. XLVIII.

De Boemis ſeruientibus extraneis Dominis.

QVia *ſæpe contingit, (quod ex magnanimi procedit,) Barones aut Nobiles, vel VVladikones Regni noſtri Boemiæ, certis Dominis, vel amicis eorum in diuerſis mundi prouinciis, extra Regnum ipſum commorantibus, cum ſtipendiis, ſiue inarmis, ſeruire;* Præſenti conſtitutione ſancimus perſonas huiuſmodi cuiuſcunque promiſſi, vel conuenti ſeruitii ratione vel cauſa terræ Regni Boemiæ, publice vel occulte, tacite vel expreſſe, per ſe vel aliū, nullatenus nocere debere. Quod ſi quiſcunque & cuiuſcunque ſtatus, vel conditionis exiſtat, pro tempore contra feciſſe repertus extiterit; Bonis omnibus confiſcatis velut Patriæ propriæ Regniique æmulator, & proditor capitali ſententia feriatur.

RVBR. XLIX.

De iuribus Regiis ſiluarum.

DE *iuribus ſiluarum noſtrarum Regni Boemiæ, quarum denſitas, arborumque admiranda proceritas, non inter minimas particulas Regni gloriæ eſt notanda, tam pie quo ad fideles, noſtris [illegible] illis ipſis conuicinos, (ne illi forte litigare nobiſcum & ſumptibus ac laboribus grauare c cogantur) [illegible] quam prouide quo ad Regalia iura noſtra ſeruanda, diſponere intendentes; Morem priſcum, [illegible] ut accepimus,) ſpecialiter etiam in hoc imitantes,* Sancimus, quandocunque nobilis aliq[illegible]e cliens cauſam cum noſtra Curia, ſuper metis ſiluarum habere contigerit; Tunc pro parte Regia producantur nouē ſiluani, d ſeu ſeruitores; pro parte vero clientis, totidem nobiles, vel clientes, quibus in prouincia Purggrauii noſtri, aut villici Regio[illegible] co[illegible]ſtitu[illegible]s adhibitis etiam duobus, vel vno ſaltem militibus e (ad hoc ſpecialiter c[illegible]s d[illegible]tatis per Regiam maieſtatem,) & loco cauſæ ſeu litigii per [illegible] ſpect[illegible] ipſi P[illegible]ius aut villicus, & milites; informationes omnes, [illegible] ateriam cauſæ, diligenter recipiant, & ſi poſſunt debite concordare, [illegible] mos aceruos, & terminos ſtabiles atque notos infigere, f per quos

c i. grauari.
d intelligit ſiluarum cuſtodes qui hodie forſſti vocantur.
e ſ intelligit nobiles feudi ratione Regi in ea prouincia non obſtrictos.
f i. infigi.

a ſup. per. b illud. ſupradictos, expungendum puto. c ſup. vetim quo. V. D.

cauſa ipſa ſopita, nulla in poſterum relinquatur occaſio litigandi. Si vero non poſſent debite concordare, Tunc ſorte data *a* Purggrauium, ſeu villicum, ſupradictos *b* tres *c* ex productis nouem ſupradictis, quos ſors ipſa elegerit, ſuper dubiis cauſæ, iurati prius, ferant teſtimonium veritati, ſecundum quod iudicium dirimatur, & ponantur aceruí vel termini iuxta teſtimonium eorundem. Taliter etenim & iuri noſtro conſulitur, & fideles noſtri longis diſpendiis non grauantur.

RVBR. L.

De inciſione ſiluarum.

d l. venatoribus.

*S*ILUARUM *noſtrarum admirandam ex terminis, pulchramque congeriem non tam volumus diſſipari, quantum etiam diligenti cuſtodia, ab omni prorſus ſucciſione, (niſi quam ſpecialiter permiſerimus,) intendimus præſeruari. Et intactã perpetuamque manere volentes;* Iubemus, quod nullus ex ſiluanis noſtris, ſiue lowcis, *d* aut alia quæque perſona, quacunque ratione vel cauſa, poſſit incidere aut exportare lignum aliquod ex ſiluis noſtris, ſeu alienare, vel vendere, niſi tantummodo aridum lignum, vel quod vi ventorum ceciderit. His itaque duobus generibus lignorum duntaxat vti liceat, illaque vendere ſiluanis noſtris ad Cameræ noſtræ compendium, iuxta ſolitum & antiquum; niſi de certa ſcientia Regia, & ſpeciali gratia conceſſum aliud, alicui per literas Regias patentes appareret: pœna imminente contrarium facienti, mutilationis manus dextræ, qua adiutrice potiſſima præſumitur rationabiliter deliquiſſe; & publicationis in fiſcum hæreditatis, quam a nobis ſeu curia noſtra pro ſeruitio cuſtodiæ ſiluarum viſus extiterit poſſidere.

RVBR. LI.

De ablatione equorum volentibus ſubripere ſiluas.

e l. in ſilua, vel, intra. f l. fuiſſe. g ad minimum.

*Q*VANDOCUNQ. *contigerit quod ſiluani noſtri ſeu lowczi alicui infra e ſiluam Equos & currus abſtulerint, prætendentes illũ cum dicto curru veniſſe ſubripere ſeu furari ligna noſtra ſiluarum; Illo hac omnino negante, vt altercatio finem recipiat in inſtanti, (ſecundum quod fore f cõpertimus hactenus obſeruatum;)* Sancimus in huiuſmodi caſibus, duos ad minus *g* ſiluanos ſeu lowczos in curia noſtra Regia, (coram ſcilicet officialibus noſtris Regionum illarum) haberi; a quibus prius exacto Iuramẽto, duos digitos eleuando (vt moris eſt eis,) teſtimonium volumus perhiberi, iuxta quod litigium dirimatur. Et ſi reperiatur culpabilis ille, cum bonis ſuis omnibus Regis gratiæ ſit commiſſus.

RVBR. LII.

De metis & limitibus ſiluarum.

h m. imo. i l. aduerſa.

*S*I quando de metis ſeu limitibus ſiluarum Regalium Boemiæ, inter Regis procuratores, aut alios quoſcunque Regnicolas altercatio oriatur; Teſtes non extranei, nec de remotis partibus, in controuerſia producantur. (ſed *h* nulli penitus admittantur,) tam contra noſtram Regiam curiam, pro parte alia, *i* quam etiam vice verſa, contra partem aliam, pro parte noſtræ Regiæ Curiæ ſupradictæ, niſi ſiluani in locis propinquioribus habitantes metis aut territoriis ipſis, de quibus quæſtio ventilatur.

RVBR LIII.

De Siluis exciſis.

*S*ILUAS noſtras, quas in aliquibus partibus earundem ſucciſas & effoſſas, & al[illegible] cultas & laboratas audiuimus, quaſque noſtras hæreditates exiſtere & ad n[illegible] [illegible]egiam

Regiam Cameram deuolutas, poſt mortem illuſtris Regis Ottagari diuæ memoriæ, nemo debet ambigere, ad eandem Regiam Cameram pertinere, decernimus & iubemus, niſi aliud clementia Regia cuiquam reperiatur de gratia ſpeciali, per ſuas patentes literas conceſſiſſe.

RVBR. LIV.

Vt non excorientur arbores ſiluarum Regalium, &c.

N*E conſtitutionibus ſupradictis quas pro conſeruatione ſiluarum noſtrarum Regalium diligenter edidimus, vllatenus fraus fiat:* Sancimus, ne quis, (quod doloroſe ſæpius factum fore *a* percepimus,) quocunque tempore anni, maxime in vere, aut etiam in æſtate, Arbores ſiluarum ipſarum, quacunque ratione vel cauſa, in primis vel ſecundis, aut aliter quoquomodo, corticibus excoriare, vel cortices ipſas incidere, vel rumpere audeat vel præſumat, pœna imminente cõtrarium facienti, ſi ſiluanus fuerit, excoriationis manus dextræ, & publicationis bonorum omnium, quæ a nobis pro ſeruitio cuſtodiæ ſiluarum earum noſcitur obtinere: *a fuiſſe.*

Si vero alia quæcunque perſona, excoriationis manus dictæ, pœnam tantummodo patiatur.

RVBR. LV.

De impoſitione ignis ad ſiluas.

SI quis tanta temeritate repletus extiterit, quod ignem impoſuerit, vel imponi fecerit in ſiluis noſtris aut Baronum noſtrorum vel aliorum quorumcunque iuxta *b* limites regni noſtri Boemiæ, aut in arboribus vel herbis earum, ardore igneo vſque ad vitæ exitum comburatur. *b m. intra.*

RVBR. LVI.

De cædentibus ſiluas vel diſtrahentibus.

COntra cædentes arbores ſeu ligna ſiluarum pœnas debitas ſtatuimus. Sed quia eæ as per aquas maxime, aut per terram ducere multos impune percepimus; Statuimus, quod ſi quis arbores ſeu ligna quæque quantumcunque non inciderit *c*; ſi tamen cæſas, contra formam conſtitutionum noſtrarum duxerit per aquam vel terram, aut auxilium dederit ad ducendum, pœna conſimili mutilationis manus dextræ feriatur. *c m. ſucciderit.*

RVBR. LVII.

De cuſtodia ſiluarum, quæ ſucciſa furtim ducuntur per aquas.

PVrggrauios ſeu caſtellanos noſtros caſtrorum infra ſcriptorum *d*, ſuper labentia flumina Regni ſituatorum, curam vigilem & cuſtodiam die noctuque habere volumus diligentem, vt ligna quæque vel arbores, quæ plurimæ in ſiluis noſtris ſubreptę per eadem flumina duci percepimus, & demum (noſtra conſcientia inconſulta,) ve[illegible] vtilitates proprias priuatorum, in Cameræ noſtræ diſpendium & grauamen *e*. Cum [illegible] tu *f* territorium & diſtrictum caſtri, cui quiſq; præeſt, peruenerint, per eos vel per alios quos ad id duxerit *g* deputandos, intercipiantur, & areſtentur, ſimul & [illegible] quæcunque d[illegible]entes ligna, & arbores ſupradictas; & ſtatim facta nobis con[illegible] ſpeciali [illegible] tamdiu ea teneant arreſtatas, donec a nobis aliud habuerint in [illegible] patentes literas noſtras oſtenderent, aut alia interſignia, ad hæc ſpeciali[illegible] per [illegible] Maieſtas Regia, conceſſerit eas arbores deducendas, [illegible] prædictis, ſi ſcienter permiſerint tranſire arbores aliquas

d non extat ſcripta.
e ſup. ſubintercipiantur.
f ſup. in.
g l. duxerunt.
h m. relatione, ſignificatione.

ſiue ligna contrà mentem ordinationis præſentis,amiſſionis officii,& dupli reſtitutionis in fiſcum valoris ſic dictarum arborum vel lignorum. Si vero negligenter & ignoranter, pœna dupli tantummodo feriatur:pœnis aliis contra cædentes vel ducentes arbores ſiue ligna ſtatutis,firmis manentibus atque fixis.

RVBR. LVIII.

De hæreditatibus & bonis ad Regiam Cameram deuoluendis.

a l. poſſumus.
b l. procurare.

CVria noſtra Regia iura,quæ maxime priſcorum temporum vſu longiſſimo ſunt probata,quantum debite poſſunt a,præter iniuriam alicuius, procurari b volumus & tueri; Quia decet principem ſicut ſubditos in pace ſeruare, & vniuerſalem iuſtitiam colere: Ita proprii iuris futura compendia non abiicere;quæ recte diſpoſita in ſubditorum fidelium commoda propria, ſæpius à Regali munificentia transferantur. Sancimus igitur quandocunque Regnicola quiſque cuiuſcunque ſtatus ſeu conditionis exiſtens, à ſæculi huius vita labili migrauerit, nullis relictis liberis, à ſuo corpore legitime procreatis; quod bona omnia & hæreditates, quæ fuerint dicti defuncti,ad noſtram Regiam Cameram ſiue fiſcum totaliter deuoluantur.

RVBR. LIX.

De alienandis hæreditatibus.

c vt.vtique.
d l. Iudicis.
e l. Officiales.
f f. ei, vt ſenſus ſit: habita ratione gratia per Regem petenti facta, &c.
g l. inſeri tabulis, ſc. donationem illam.
h l. Iudiciis.

SI quis hæreditatem propriam,in vita ſua cuiquam dare, vel alio modo concedere, & à ſe in alium transferre voluerit, debeat autem c licentiam petere à Regia maieſtate; qua licentia petita & conceſſa, mittat nunctium ſcilicet Baronem, officium Kmethonis d habentem ad ſupremos beneficiarios e, qui ad relationem dicti Baronis pro parte maieſtatis eiuſdem eis f facta poni facere debeant, ad tabulas terræ g infra annum continuum,tunc proxime ſubſequentem, tempore ſcilicet vnius ex Conciliis h generalibus,(vt moris eſt)in quatuor anni temporibus celebrandis.

Aut ſi prælegerit, in vno ex dictis conciliis ſedentibus in iudicio ſupremis beneficiariis,coram ipſis aſſerat & publice proteſtetur, dationem ſeu conceſſionem huiuſmodi, quam facere iam intendit; nulla alia petita regis licentia vel obtenta; & ſubſequenter ad tabulas poſita datione ſeu conceſſione præſcripta, de mandato beneficiariorum ſupremorum ipſorum, poſſeſſionem realem transferat hæreditatis, ſeu rerum taliter conceſſarum, in eum cui duxerit concedendum, Sicut alia ſuper hoc edita, noſtra conſtitutione cauetur. Qua ſolennitate ſeruata, licet poſtea perſona talis, abſque liberis deceſſerit, in hæreditate tamen ſeu bonis, per eam conceſſis taliter ſeu datis, Camera Regia ſeu fiſcus, nihil intelligatur poſſe petere vel habere.

i l. Vltra.
k l. ex hoc tempore infallibiliter.
l l. cadere in caſum.

Alia vero hæreditas quæcunque in mortis articulo, ſicut aliquando factum audiuimus, vel alio quoquomodo, circa i ſolemnitatem præſcriptam, donata vel qualitercunque conceſſa quibuſcunque perſonis, collegiis, aut locis eccleſiaſticis, vel ſæcularibus, publicis vel priuatis, (conceſſionibus & donationibus ipſis ex nunc prout ex tunc k per nos penitus annullatis, & inualidis factis;) ipſo iure fiſco noſtro intelligantur eſſe commiſſa l.

RVBR. LX.

De translatione hæreditatum occulte in alios.

m l. transferebant.
n l. donabāt.
o l. faciebāt.

ALiquando factum fu[illegible] e comperimus, quod quida[illegible] hære[illegible] ate [illegible] propri[illegible] as in al[illegible] tr[illegible] insferre volentes, illas occulte transferūt m, ſeu donant n & oc[illegible] ulte ad t[illegible] bulas ſcribi fac[illegible] nt o, nulla a[illegible] cum [illegible] ntia Regia petita licentia; Nec aliqua nos[illegible] atione ſupremi[illegible] be[illegible] ar[illegible] s, [illegible] m[illegible] eſſe facta. Quod quia cedere in præiudicium n[illegible] ſtri iuris & d[illegible] [illegible] orum ben[illegible] [illegible] ar[illegible] o[illegible] u o[illegible] contemptum non ambigimus, deteſtantes, Sancimus, donationes, conceſſiones, tra

nerbæ-

nes hæred... arum, t... liter non ſeruata ſolemnitate debita quibuſcunque factas, (quo. *a* Be... ...orum huiuſmodi teſtimonio ſtare volumus,) nullius penitus eſſe vigoris, ſed eas hæreditates ſeu bona quæcunq; taliter occulte donata ſeu translata, velut ...... ablatas *b* Regis Cameræ confiſcari *c* Scriptor autem qui occulte taliter hære... ...eu bona prædicta ad tabulas poſuerit, vltimi ſupplicii pœna plectatur.

a m. in quib.
b l. ablatā.
c ſup. opera. hīre.

RVBR. LXI.

Alia materia ad idem.

V*T committendæ fraudis omnis materiam omnibus auferamus, Conſtitutionem præſentem ſubſcripta cautela ſuffragio communimus*, Sancientes expreſſe quod pòſt impoſitionem ad tabulas dationis ſeu cuiuſuis cōceſſionis hæreditatis alicuius, hoc penitus obſeruetur, videlicet, quod ad requiſitionem donatarii ſeu illius cui facta fuerit datio vel conceſſio ſup. aſcripta; ſupremi beneficiarii ſpecialem nunctium *d* debeant deſtinare, qui donatarium ſeu conceſſionatium huiuſmodi in corporalem poſſeſſionem inducat rerum ſeu hæreditatis taliter conceſſarum, infra *e* annum continuum, á die poſitionis ad tabulas ſupradictæ numerandum. Qui etiam adepta poſſeſſione prædicta, faciat ſtatim voce præconia publice proclamari, tribus diebus fori illius ciuitatis vel loci, in quo eſt ſituata vel conceſſa hæreditas ſupradicta; vel ſi forte ibi forum non celebraretur, in tribus foris, diuerſis tamen vicibus locorum propinquorū circumſtantium hæreditati prædictæ, quod talem donatarium (proprio nomine & cognomine nominando,) in poſſeſſionem dictæ hæreditatis induxit, ratione dationis ſeu conceſſionis factæ per talem. Super qua ſi quis ius aliquod ſe habere dicat, vel alias quidquā petere voluerit, coram ſupremis beneficiariis ſedentibus in iudicio in alio *f* conciliorum, in quatuor anni temporibus celebrando ...um, compareat, infra tres annos & ſex ſeptimanas, a die vltimæ proclamationis continue numerandos, de iure ſuo debite oſtenſurus, comminando quod vltra *g* dictum terminum veniens, nullatenus audiretur *h*, de quibus ſingulis idem nunctius immediate relationem facere teneatur, ſupremis beneficiariis ſupradictis, qui relationem eandem ad tabulas ſcribi & inſeri facere per terræ Notarium, vel vices gerentem, iuxta dationem ſeu conceſſionem prædictā nullatenus differant vel omittant. Siquis autem poſt lapſum terminum trium annorum & ſex ſeptimanarum præſcriptarum comparuerit, ius aliquod ſe habere dicens, in bonis hæreditatis prædictæ, audientia ſibi ſuper hoc denegetur omnino. Quod ſi relatio dicti nunctii, pro tempore *i* ſcripta in tabulis & appoſita *k* appareat, vt præfertur dationem ſeu conceſſionem cuiuſuis hæreditatis, quantumcunque ad Tabulas po...am, null...m penitus & velut non factam cenſeri decernimus, & volumus ab o...ibus reputari.

d l. apparitorem Cameralem, quem infra bidellum vocat. Komornik Kāmmerer ling. Rubr. 118.
e l. intra.
f l. al quo.
g m. poſt.
h f. audiendus.
i f. illo triū annorum & VI ſeptimanarum.
k ſup. non.

RVBR. LXII.

De dotibus ad Regiam Cameram deuoluendis.

Q*Vod noui...u antiquitus obſeruatum, præſenti renouamus edicto*, Quod ſi mater a filiis ſuis dotem recipiens nuptias ſecundas contraxerit; & ſubſequenter ipſa, eiuſq; maritus ſecūdus deceſſerint, nec in vita ſua dotem ſuam eandem cuiquam conceſſe... ad tabulas ſolemnitate ſeruata non poſuerit; dos talis ſiue ſit in hæreditate, ſiue in numeratæ pecuniæ quantitate, ad Regis Cameram noſcitur pertinere.

l l. loca ſiluestria arboribus excisis cultura destinata.
m m. finibus
n Auſtr. Auſtrig.
o al. Brixta. Brīx
p ſ Domaz liciam ſiue Taſſum.

RVBR. LXIII.

De hære...bus ad Regiam Cameram pertinentibus.

I*...matione fide ... ius Regium in ſolidum pertinere, omnes hæreditates eſſe ... ...rum in montibus videlicet in metis m terræ, vltra Vsk n, ... um ... nassum p.*

Quare præſenti ſancimus edicto, omnino hæreditates infra prædictos terminos repertas iam, vel quandocunque reperiendas, ad Regiam noſtram Cameram deuolui, & penitus applicari.

a ſ. aut. Qui vero vſurpaſſe aliquid ex dictis hæreditatibus viſus extiterit, vt a effodiſſe, vel aliter extirpaſſe, in ſilua noſtra egregia infra quam dicti termini ſituati noſcuntur, pœna infamiæ & quadrupli reſtitutione multetur. Etenim inter cæteras ſiluas noſtras, illa cordi noſtro debet eſſe præcipua b, & ſingulari diligentia cuſtodiri, quæ tam vtili, tamque mirabili arborum congerie, Regnum noſtrum Boemiæ circuit. Cuius eminens protenſuſque ambitus præſtat feliciter eidem Regno propugnacula perpetuo glorioſa.

b ſ. præcipua.

RVBR. LXIV.

De hæreditatibus ciuium.

CViuſcunque ciuis hæreditas libera c non cenſuata, vel ciuitati admenſurata d, abſque liberis ex ſuo corpore legitime procreatis, decedentis, velut bona nobilium, ad Regiam Cameram pertinet de iure & de conſuetudine Regni noſtri prædicti.

c i. bona iure ſuo ad Tabulas pertinentia.
d pod ſſoo neprjinale: ziegie: zo zur iuriſdiction der Stadt nicht gehörig.

RVBR. LXV.

De hæreditatibus propter exceſſus ad Regiam Cameram deuoluendis.

BOna & hæreditates cuiuſcunque propter commiſſa per eum crimina, Capitis vel ſuſpendii, aut alia quaque pœna defuncti, ſuperſtitibus etiam liberis, ex eiuſdem criminoſi defuncti corpore quantumcunq; e legitime procreatis, de iure Regni noſtri & conſuetudine approbata, ad Regiam Cameram nullo medio deuoluantur.

e vocabulum hoc redundare videtur.

RVBR. LXVI.

De hæreditatibus devoluendis ad filios vel parentes:

HÆreditates parentum vtriuſque ſexus, ſcilicet Patris & matris, quas ad filios ex eorundem parentum corporibus legitime procreatis deferri Regaliter volumus & ſanximus, non ſolum de liberis in paterna poteſtate exiſtentibus, ſeu cum ipſis parentibus ſimul cohabitantibus; ſed etiam de emancipatis ſeu diuiſis a parentibus ſupradictis intelligimus, licet enim perſonarum & locorum remotio inducatur; non propterea ſanguinis neceſſitudo, quæ nulla poteſt ratione diuelli aliquatenus ſeparatur.

RVBR. LXVII.

Alia materia ad idem.

f m ſuis. SI filii vel filiæ diuiſi, ſeu emancipati à parentibus eorum f, ſuperſtitibus parentibus ipſis decedant; eorum hæreditates & bona, non ad parentes ipſ s, ſed ad Regiam Cameram, de iure Regni, & antiquiſſima conſuetud ne deuoluantur.

RVBR. LXVIII.

Alia materia ad id m.

DE iure & conſuetudine Regni noſtri, filiæ nup [illegible] æ, i [illegible] & h [illegible] tibus defunctorum parentum, non ſuccedunt, quæ liberis [illegible] ex [illegible] bus non

bus non extantibus ad fiſcum Regium non eſt dubium pertinere, Cum contentæ ſtare debeant dotibus, quas ex dictis hæreditatibus, vel alias ab eorũ parentibus habuerunt; quas nec eis auferri, vel *a* impediri patimur quoquomodo. In nuptas vero filias a parentibus non diuiſas, in bonis & hæreditatibus ſuccedere, omnino permittimus & iubemus.

RVBR. LXIX.

De filiis portionem paternam à parentibus habere volentibus.

Filius diuiſionem ſeu emancipationem à parentibus ſuis habere deſiderans, etiam *b* quandocunque, (completo tamen Anno quintodecimo ætatis ſuæ,) petere poſſit. Ad cuius petitionis inſtantiam, cogatur pater aut mater ſecum diuidere, & partem ſibi debitam aſſignare de bonis ſeu hæreditatibus, quæ illis à parentibus eorum, ſcilicet auis vel proauis dicti filii, obueniſſe noſcuntur.

RVBR. LXX.

De hæreditatibus collateralium.

Sicut nuptas aut viduas in bonis & hæreditatibus parentum ſuccedere prohibemus: Multo magis intelligere ſe debent eſſe excluſas, a ſucceſſionibus fratrum vel ſororum omnium eorundem.

RVBR. LXXI.

De diſtractione hæreditatum à filiis.

Si quis omni pietate paterna poſtpoſita; tantæ ſeueritatis c aut dementia furore repletus extiterit, quod hæreditatem quæ ſibi à parentibus ſuis legitimis & naturalibus, communiter vel diuiſim, obuenit, alienare vel diſſipare voluerit & filios ſuos legitimos & naturales amicorum bonorum ſolatio & facultate priuare; hoc agere ſibi penitus inhibemus; Sancientes expreſſe, alienationem huiuſmodi temerariam, de bonis & hæreditate prædictis quomodocunque fiendam, nulla roboris firmitate conſiſtere; (Niſi forte neceſſitate cauſante, vendere voluerit in ſolidum vel in partem, quod ſibi fieri permittimus, vt eſt moris,) Sed ea bona & hæreditatem ad dictos filios poſteros ſuos ſeruari debere.

Si vero bona alia ſiue hæreditatem habeat, quæ ſibi aliunde obuenerit *d*, aut proprio labore vel pretio quæſierit ſeu emerit; illa poſſit alienare, & de illis diſponere liberæ arbitrio voluntatis, ſolemnitate tamen quæ requiritur obſeruata.

RVBR. LXXII.

De hæreditatibus ſeruitorum Regalium qui dicuntur Sluzebnykonese.

HAEreditates ſeruitorum noſtrorum intactas & illibatas ſeruare volentes, nulla prorſus ſuperueniente cauſa alienari vel diſſipari permittimus, per quas f ſeruitores alios Regiæ noſtræ menſæ neceſſarios & oportunos, temporibus congruis quærimus & habemus; Et propterea constitutione præſenti ſancimus; nulli omnino mulieri licere dotem aut dotalitium habere vel recipere ſuper hæreditatibus ſupradictis, vel hæreditatis ipſius bonis mobilibus vel pecuniæ quantitatibus vllis, vltra decem marcas argenti, quas habere poſſe permittimus, ex cauſa dotis, vel dotalitii tantum, non alia, in bonis ipſis mobilibus vel pecuniis, ſi extant duntaxat. Alioquin ſuper g bonis & hæreditatibus ipſis ſuperextantibus integris remanentibus & illæſis.

[Margin notes: a m. vel. — b f. tam. — c f. ſeruati. — d l. obuenerunt. — e l. Miniſtre. — f f per hu[illegible] — g illud Super, expungendum videtur.]

RVBR. LXXIII.

De hæreditatibus eorundem Regalium Seruitorum.

BOna ſeu hæreditates quæcunque, quouis iure ſeu titulo, (iuſto tamen) quæſitæ per ſeruitores noſtros, (quantumcunque nobilium fuerint, ſeu aliàs liberæ) poſt acquiſitionem ipſam, immediate ipſo facto eandem conditionem recipiunt (ipſiuſque vere fiunt) quam bona & hæreditates aliæ, quas pro ſeruitiis eorundem a à nobis ſeruitores ipſi tenere noſcuntur, cenſentur habere.

a in ſun.

RVBR. LXXIV.

De hæreditatibus Sacerdotum & aliorum ad ſacros ordines promotorum.

DElinquendi materiam tollere vbique diſponimus, in his maxime, quæ reſpiciunt præcipuam diuinæ maieſtatis offenſam. Cum itaque percepimus fide-digne retro temporibus b, ſacerdotes & clericos alios ad ſacros ordines iam promotos, eorum c bona & hæreditates, (quas nemini venit in dubium ſub mero noſtro teneri dominio, & ad noſtram Regiam Cameram rationibus & cauſis ex pluribus, de antiqua Regni noſtri conſuetudine approbata debere ſeu poſſe deuolui,) pro dotibus mulierum quas turpiter cognitas tenuerunt, & publice concubinas d, obligant e in ſolidum vel in partem, & ſuper eis dotes vel donationes, in fraudem conſtituunt f vel aſſignant g. Præſenti ſtatuimus edicto: Nemini ſacerdotum vel clericorum ipſorum ſuper hæreditatibus ſupradictis, licere donare vel donationes aliquas conſtituere mulieribus quibuſcunque ſine Regia licentia, ſpeciali. Quod ſi factum in contrarium paruerit, ipſo facto bona ſeu hæreditas ipſa, fiſco Regiò, à quo ſumpſit exordium, applicetur.

Non tamen propterea denegamus, quod hæreditates ſuas huiuſmodi, dare & concedere poſſint in vita eorum h debite ad terræ tabulas apponendo, iuxta conſtitutionum noſtrarum ſuper hoc editarum ſeriem atque mentem.

b in ſuperioribus. ſiue, lapſis temporibus.
c l. ſua.
d ſup. aluerunt.
e l. obligare.
f l. conſtituere.
g l. aſſignare.
h l. ſua.

RVBR. LXXV.

De filiis Sacerdotum.

SAcerdotum & aliorum clericorum ad ſacros ordines promotorum filii, ſicut de iure communi; ita & Regni bona conſuetudine, in patrum ſuorum hæreditatibus ſeu bonis non ſuccedunt, & ſuccedere denegantur, omnino: quas hæreditates, ſicut conuenit de iure Regni prædicti, ad noſtram Regiam Cameram deuolui & confiſcari volumus & iubemus.

RVBR. LXXVI.

De monachis.

DE iure Regni noſtri & conſuetudine approbata cauetur, quod Monachi vel alii quicunq; religioſi infra limites dicti Regni non poſſint vllatenus hæreditates liberas habere. Quod rationabiliter conſtitutum nemo debet ambigere; Quia ſi perſonæ tales poſſent hæreditates liberas poſſidere, cogeretur Camera Regia per indirectum i, ſeruitia & obſequia ex ipſis hæreditatibus ſibi debita perdere, & ſucceſſiuis temporibus multa poſſent in parte non modica deperire.

i ſup. poſſeſſiones vel etiam dominium modum.

RVBR.

RVBR. LXXVII.

De hominibus villanis ſeu oppidanis licentiam a petentibus à Dominis ipſorum.

Licet noſtra Regalis auctoritas, legibus ſit ſoluta, Tamen quia pii principis eſt, ita propria procurare compendia, quod ſubditis per iniuriam diſpendia non producant: (Tunc enim oppidanorũ noſtrorum numerum putamus augeri, cum videmus Baronum atq; nobilium noſtrorum fidelium iura non minui,) Sanctione præſenti prouidimus decernendum, quod quandocunque aliquis ex hominibus oppidanis Baronum noſtrorum Regni Boemię, relinquere volens Dominum ſuum, & ſe ad Regiam noſtram terram transferre, licentiam à Domino ſuo petierit; Si circa feſtum Sancti Martini *b* hoc egerit, tunc libere *c*: Si vero aliquo *d* tempore infra annũ *e*; Tunc, prius datis fideiuſſoribus idoneis domino ſuo, vel alio loco ſui idoneo ſubſtituto, (per quos in termino dicti feſti Sancti Martini de cenſu, vel alias de labore, ſeu cultura terrarũ debitis, poſſit eidem Domino integraliter reſpondere;) per ita licentia concedatur *f*. Niſi tamen quocunq; caſuum prædictorum, idem Dominus oppidanum ſuum huiuſmodi, ex adminiſtratione forte ſeu procuratione rerum, ſeu pecuniarum ſuarum, vel alias debito modo ſibi diceret obligatum; quo caſu permittimus licentiam non concedi; dummodo confeſtim idem Dominus coram hominibus ſuis, præſentibus etiam nunctiis curiæ *g* Regiæ, qui pro oppidanis prædictis licentiam poſtulabunt, de iure ſuo quod habere aſſerit, contra dictum oppidanũ ſuum, oſtendere *h* non tardauerit; Ipſeque oppidanus vbi neceſſe fuerit, in prædictorum nunciorum & hominum præſentia ſe expurgauerit debite, vt eſt moris, Et ſi oppidanus repertus fuerit obnoxius, cõcedimus eidem omnino licentiam denegare *i*; Si vero ſolutus *k* exiuerit, volumus & mandamus licentiam ſibi omnino concedi, illiq; auctoritate noſtra permittimus, ad terram noſtram quamcunq; poſſe libere ſe transferre; & per dictum Dominum nullam inferri iubemus eidem moleſtiam & iacturam.

Quæ ſingula ſeruari, & intelligi volumus in villanis ſeu oppidanis quibuslibet, Baronum noſtrorum omnium dicti Regni, ad terras Baronis alterius cuiuſcunque, ſe volentibus mutare *l*.

a ſup. migrandi. *b quia ſcil. circa id tẽpus agricolæ laboribus ſuis defungebantur: & Dominis canonem ſoluebant.* *c ſup. migret.* *d ſup. alio.* *e m. in anno, vel, anni.* *f l. petitam licentiam cõſequatur.* *g i. Bedellis.* *h m. preteſtare.* *i l. denegari.* *k i inculpatus.* *l m. transferre.*

RVBR. LXXVIII.

Alia materia ad idem.

SI quando villanus, ſeu oppidanus alicuius Baronis vel nobilis obtenta licentia, ſe tranſtulerit ad terram noſtram, vel Baronis alterius, ſibi licere permittimus, quandocunque bona ſua emphiteuticaria, ſeu cenſualia, vel ſimilia, quæ in terra & dominio dicti Baronis domini ſui, à quo licentiam petiit poſſidebat, cuicunque vendere arbitrio propriæ voluntatis Bonis aliis, ſi quæ forte libera ſub dominio dicto tenebat, apud eundem Dominum *m* remanentibus abſolute.

m ſphalma manifeſtũ; l apud eundem oppidanum. V. B.

RVBR. LXXIX.

De procuratoribus Baronum, &c.

SVſceptum onus, quod ſponte ſibi quiſque à principio duxerit eligendum, cedere n debuit patienter in nouiſſimis tolerandum, Nec ſemper licet ab eo, propriæ voluntatis arbitrio reſilire, quod ſemel placuit gratis eligere Sancimus itaq; Baronum noſtrorum procuratores, negotiorum geſtores, ſiue rerum adminiſtratores, aut alios quoſcunq; officiales eorum, cum de procurationibus aut adminiſtrationibus eorundem, *o* fuerint per eorũ *p* dominos [illegible] ponere *q* rationem: *r* ipſorum quiſque coram Domino ſuo, cuius rerum ſiue [illegible] ationem vel procurationem gerendam ſuſcepit, rationem ponere,

n l. cedere. *o m. fuit.* *p m. ſuos.* *q m. reddere.* *r ſup quod.*

vel ſe debite expurgare, ſiue defendere ſit aſtrictus. Equidem ſibi debet merito imputare, qui iugo tali elegit colla ſua ſubmittere.

RVBR. LXXX.

De ſeruitoribus Regiis ſe nobiles aſſerentibus.

N*Oſtrorum fidelium diſtinctam progeniem, non confuſam eſſe volentes; ne Regiæ ſerenitatis clementiam* a *(quæ ſecundum cuiuſque virtutes proprias aut generis dignitates, decenter debet tribuere merita & honores;) incerta quandoque prole ſeducta, Regalis munificentia* b *gratiam atque compendia tribuat viri minus idoneo, quod meritus & condignus alius merebatur*: Præſenti conſtitutione ſancimus: Si quando aliquis ex ſeruitoribus noſtris ſe Wladykonem *c* duxerit aſſerendum, non facile *d* ſibi crediderit, quid *e* leuiter forte præſumpſerit obtinendum. Sed adhibitis & productis per eum *f* ſeptem teſtibus, ex eis tres eligantur, (per noſtros officiales qui de cauſa cognoſcent;) & præſtito iuramento deponant, qui ſi depoſuerint, *g* quod progenitores & Ataui ſeruitoris huiuſmodi fuerint, ab antiquis temporibus Wladikones; Tunc demum liceat ſeruitori prædicto, teſtes alios, quos ſibi viderit profuturos, contra Regiæ noſtræ Curiæ teſtes producere, & ſorte data, teſtimonium illorum admittatur, quos ſors ipſa duxerit eligendos.

a l. clementia. b l. munificentia. c i. Nobilē. d ſup. quiſquam. e l. quod f ſc. per illum inſtabundum. g l. teſtificati fuerint.

Quod intelligi volumus in caſibus dubiis & incertis, non autem in notoriis & manifeſtis; in quibus omnino nullus ſeruitorum noſtrorum ſe Wladikonem aſſerens audiatur, quantumcunque vellet teſtes producere quoquomodo.

RVBR. LXXXI.

Alia materia ad idem.

DEclarando decernimus, quod vbi quiſque ſeruitor noſter per teſtes idoneos non probauerit præſens ab Atauis ſuis ſe fuiſſe Wladykonem, non licebit eidem contra teſtes, pro parte Regiæ noſtræ curiæ contra eum productos, aliquatenus alios reſtes inducere; Sed omnino neceſſario habeat, (ſicut etiam reperimus antiquitus obſeruatum) ſtare depoſitionibus *h* eorundem.

h teſti-

RVBR. LXXXII.

De proſcriptorum expurgatione, &c.

D*Efenſionum facultas quam non humanæ inuentionis prouiſione ſimpliciter, ſed ipſo primæuo iure naturæ mortalibus conſtat competere, principis edicto non debet artari; nec ita faciliter paſſimque concedi, quod expertorum probatorumq; virorum laudanda opinio* i *maculetur.* Hoc igitur edicto decernimus, quod ab antiquis obſeruantiis & ſtatutis ſumpſit exordium; Nemini trium conſulum ſeu Scabinorum notatione proſcripto ſeſe defendere & expurgare volenti à proſcriptione prædicta, id facere, & expurgationem efficacem obtinere licere; niſi aliorum conſimilium conſulum ſeu Scabinorum eiuſdem prouinciæ nouem in numero ſincera relatio & teſtimonium fide dignum coram Rege vel alio, cui Rex ipſe ſpecialiter id duxerit committendum, proceſſerit firmiter pro eodem. Equidem rationabiliter opinari debemus, quod tam ſolemniter geſtum extiterit, id omni fraude verſutiiſque carere.

i i. fama, vel exiſtimatio.

RVBR. LXXXIII.

De muliere infamata.

SI quando fœmina tantæ malitiæ ſiue fraudis temeritatē incurrerit, quod notatione Conſulum ſeu Scabinorum ſolita proſcripta fuerit, neceſſe defendere, aut expurgare cu-

gare curauerit, vel aliter non potuerit; pœnam perditionis dotalitii, fiſci noſtri commodis applicandi, & à Regno noſtro Boemiæ exilii perpetui patiatur. Benignius quidem [a] noſtra ſerenitas agere, in caſu præſenti diſponit, fœminei ſexus fragilitate penſata, quam patrata facinora ſceleſtis viri horrenda [b], nedum mulieribus, (quas ſaltem naturalis pudor retrahere debuit,) meruerint.

[a] f. ſiquidē
[b] ſup. conſilia, aut ſimile vocabulum.

RVBR. LXXXIV.

De poteſtate Baronum in homines ipſorum:

Baronum noſtrorum magnificentias & honores, diadematis noſtri Regalis decus & gloriam, ſicut intactas ſtabileſque perpetuo volumus permanere; ita poteſtates eorum, iuxta conſuetudines approbatas antiquitus, certis conditionibus & terminis moderare; Ne quos omnium morum venuſtate clariſſima decet viuere, contingat poteſtatis eorum incertitudine laſciuire. Hac igitur certa conſtitutione ſancimus, auctoritatem omnimodam (præter iuſtitiam perſonalem quæ ſemper Regiæ dignitati intelligitur reſeruata) Baronibus noſtris Regni Boemiæ in eorum hominibus & bonis hominum ipſorum, ſicut antiquis temporibus ſeruatum fore comperimus eſſe totaliter attributam, exceptis caſibus infra ſcriptis.

RVBR. LXXXV.

Ne aliquis Baro, &c. eruat oculos homini ſuo vel alteri:

NOn licet alicui Baroni, vel nobili, ſuis vel alterius hominibus oculos eruere; quod ſi quis tam immaniter [c] geſſiſſe conuictus, aut confeſſus extiterit; eo ipſo Regis indignationem in bonis ſuis, & rebus omnibus ſe nouerit incurriſſe.

[c] ſup. ſe.

RVBR. LXXXVI.

Alia materia ad idem.

SI quis Baro vel nobilis, homini ſuo vel alii cuicunque naſum cum intermedio narium incidere repertus extiterit; Se, bonaque ſua omnia Regiæ gratiæ ſciat eſſe commiſſa.

RVBR. LXXXVII.

Alia ad idem.

SImiliter cauere ſibi debent Barones & nobiles ſupradicti, Ne quis eorum pompoſe [illegible]ns, vel aliter humanæ naturæ ſanguinem vilipendens, manum vel pedem trunco ſ[illegible]ppoſitum cuiquam abſcidere, per ſe vel alium, audeat vel præſumat. Qui contra fecer[illegible] pœna conſimili feriatur.

RVBR. LXXXVIII.

Sequitur de duello.

Cordi nobis eſt arduam periculoſamque duelli materiam terminis artare decentibus, & certis re[illegible]ul[illegible] limitare, ne di[illegible]nitatis eximiæ Regni noſtri fideles, quos ſemper pacificos eſſe cupimus, & lo[illegible]etes, ſuad[illegible]n[illegible]tionem mortiferam Regiæ poteſtatis incurrant, ſeque & bona omnia per[illegible] p[illegible]ditionis exponant; & quod non leuiter eſt ferendum, poſteris ſuis notam grauis eru[illegible]elinqu[illegible]nt. Antiquam itaque ſuper hoc obſeruantiam imitantes; Conſtitutione [illegible] decernendum, nulli omnino hominum cuiuſcunque præemi[illegible]tus exiſtat, quemcunque alium prouocare, compellere, vel

l. a m. conſpiratione. n

(aliter) appellare liceere quomodolibet ad duellum niſi tribus de cauſis alijs propo-natur: ſcilicet ſi arguere velit eundem de proditione, quod inſidias vel tractatum a fecerit in vitam Regiæ maieſtatis, vel in offenſam aliam perſonalem, aut etiam illuſtris Reginæ, nec non filiorum filiarum vel fratrum etiam & ſororum, & aliorum omnium deſcendentium ex ſtirpe regali.

l. ſe. b m. traditione. c l. tractatum. d l. conuentione. e ſup. incidit iam in venerit. lll.

Si de datione b venditione vel alia qualibet conceſſione, caſtri vel terræ eiuſdem maieſtatis, vel tractatum c ſeu conuentionem d dandi vel concedendi factis, (per eundem quem ad duellum prouocandum duxerit) cuicunque perſonæ abſque Regiæ Celſitudinis conſcientia vel mandato e. Quo caſu nunquam viri bonæ opinionis & famæ, pro parte qualibet producantur, & iurati deponant, antequam dictis partibus in duello liceat dimicare.

Si etiam arguere intenderit de corrupta pudicitia Regiæ domus, quam intelligentibus notam, de honeſtate, duximus ſubticendam.

RVBR. LXXXIX.

Alia materia de duello.

PRæſcriptis tribus caſibus quibus duellare permittimus, duellum fieri ſic intelligi volumus & iubemus: Si de eorum aſſenſu & ſpontanea partium voluntate ad duellum proceſſerint partes ipſæ ſupradictum.

f m. iſtis. g l. proclamari.

Si vero appellata pars, ſeu requiſita alia, de cauſis ipſis f, ad duellum non conſenſerit voluntarie dimicare; Tunc liceat appellatum ſeu vocatum, iure ordinario, quod approbata conſuetudo ſeruare in talibus conſueuit citari & proclamare g facere coram Regia maieſtate, coram qua, vt moris eſt, iuſtitiam conſequatur.

RVBR. XC.

De duello nobilium.

IN duello debet conſiderari æqualitas perſonarum, vt nulli liceat, etiam in caſibus iam permiſſis, alium nobilitate generis, vel præeminentia dignitatis ſe maiorem, ad duellum aliquatenus prouocare. Et ſi quis generoſus ab inferiori vocatus fuerit, non teneatur reſpondere vocanti, nec poſſit propterea redargutionem ſeu infamiæ alicuius notam incurrere quoquomodo.

RVBR. XCI.

Alia materia ad idem.

h ſup. eſt. i ſup. al. tt. k ſup. ut. l l. poſſe.

IVs antiquum h Regni noſtri Boemiæ; quemlibet nobilem maioris generis vel minoris, quantumcunq; alteri nobili ſibi in genere ſimili ſeruiat vel maiori i; Si k voluerit admitti, loco ſui poteſt l ponere duellantem.

RVBR. XCII.

De duello alia materia.

m ſup. abeundi.

ANtiqua Regni noſtri conſuetudine comperimus, obſeruatū, quod in duello non poteſt ponere alium loco ſui perſona, quæ poſtquam fuerit in ſeruitio Regiæ maieſtatis, à Rege recepta m licentia vilior facta, ad ſeruiendum Baroni vel cuicunque alii ſe tranſtulerit; Contra vero ſi ſeruitor Baronis recepta licentia, Celſitudinis Regiæ ſe fecerit ſeruitorem, effectus dignior poteſt loco ſui in duello habere debitum ſubſtitutum.

RVBR. XCIII.

De ciuibus ius thetonicale a emeentibus:

SI ciuis quilibet *b* ius emphiteoticariũ ſeu theotonicale, q. vulgariter dicitur Purk-recht / in terra alicuius nobilis ſeu Baronis emerit, quamdiu quotieſque ibi ſederit, ſeu habitauerit, vel alias indicta terra repertus extiterit, omnimodæ poteſtati dicti Baronis abſolute ſciat ſe eſſe ſubmiſſum, quam non debet Regalis auctoritas quomodolibet impedire. Vbi autem onera ipſius poteſtatis declinare decreuerit, petita licentia, poſſit libere infra annum & diem vnum, (non Vltra) à die petitæ licentiæ numerandum, ius dictum cui voluerit vendere, vel concedere quoquomodo. Quod facere ſimiliter eſt aſtrictus infra ſimilem terminum ad voluntatem dicti nobilis vel Baronis, à die manifeſtæ *c* voluntatis ipſius dicto ciui computandum. Alioquin termino lapſo prædicto, Bona dicti iuris, Baronis compendio veniunt applicanda.

a Kmetcch ſtatek.
b in quiſpiam.
c f. manifeſtata.

RVBR. XCIV.

De ſtupro & adulterio.

S*Vbditos noſtros honeſte viuere cupimus, & pudicos d. Et licet ius omne violentus offendat; ille tamen grauius videtur inuadere, qui virginis caſtitatem, aut pudicitiam honeſtæ matronæ violat.* Ideo ſacro præſenti ſancimus edicto; Si quis defetatur furoris ardore commotus, virginem violenter ſtupraſſe, vel aliam honeſte viuentem fœminam, violenter oppreſſiſſe; confeſtim talis virgo vel fœmina, debet in loco commiſſi delicti ſi habitabilis eſt, (alioquin habitabili propinquiori) publice comparere, lacerare peplum, & alta voce conqueri & clamare contra huiuſmodi oppreſſorem, coram probis hominibus dicti loci; deinde querimoniam Regiis officialibus facere ſpecialem. Ad cuius querelam, iudex Curiæ noſtræ, dictum delatum, capi faciat, quo forte negante; crimen obiectum forma ſubſcripta, (quam antiquitus obſeruatam inuenimus,) conſueuit in Regia Curia iudicium diffinire; videlicet exigere à muliere huiuſmodi iuramentum, quod taliter ſtuprata vel oppreſſa fuerit. Quo præſtito delatus idem ſi contra obiecta ſe defendere voluerit, pro defenſione ſua iurabit, & ſecum ſex teſtes alii famæ bonæ & opinionis. In quo ſi defecerit, criminis reus factus, capite puniebatur, & bona eius ſeu hæreditas confiſcabatur. Si vero probauerit, abſolutus libere abibat.

d m. pudicitia

RVBR. XCV.

De filiabus contrahentium matrimonium contra parentum ſuorum voluntatem.

SI ignorantibus vel (quod magis eſt) contradicentibus parentibus filia ſibi maritum aſſumpſerit, vel alias viro ſe copula carnali iunxerit, ſuper quo parentes ipſos querimoniam in iudicio deferatur *e*. Si ſponte id filia fecerit, & ipſa & maritus, de antiqua Regni conſuetudine palo affixi; ſubire ſupremum iudicium cogebantur & *f* hæreditatibus eorum ad fiſcum Regium deuolutis.

e l. deferro bene rogat.
f illud . &. o ſuperfluũ eſt.

RVBR. XCVI.

De puellis matrimonium contrahere volentibus.

PArentibus non extantibus, pudoris honore ſeruato, non debent puellæ inconſultis & contradicentibus fratribus, vel eis deficientibus, patruis vel auunculis quibuſcunque viris nubere, aut (quod grauius eſt ferendum) in *g* illos carnaliter quoquomodo cognoſcere. Quod ſi qua mulier *h* ſponte feciſſe conſtiterit, & per dictos fratres vel patruos iudicialiter querela propoſita fuerit ipſa, virque dictus, confiſcatis bonis, pali affixione mortem ſubire conſueuerant corporalem.

g præpoſitio expũgatur.
h l quam mulierem.

RVBR. XCVII.

Alia materia ad idem.

QVæ proxime ſunt relata de mulieribus inconſultis parentibus, fratribus, vel patruis nubentibus, ad puellas virgines innuptas, penitus trahi debent *a* intelligi tantummodo; non ad viduas, quæ nubant in domino, arbitrio liberæ voluntatis.

a ſup. ac, alÿ expunge ſequentia duo vocabula.

RVBR. XCVIII.

De iudiciis puellarum prædictarum.

IVdicia de prædictis puellis & viris fienda; intelligi debent eſſe diſtincta, videlicet ſi puella delinquens taliter, de genere militari, aut ciuiũ, vel (vt ſupra *b*,) *c* fuerit; Tunc iudicium ad Regis Curiã ſolam pertinet inceſſanter, Si vero generis inferioris extiterit, tunc ad iuſtitiarios ſeu Correctores *d*, vna cum villico *e* Regiæ prouinciæ illius in qua dicitur *f* deliquiſſe, idem iudicium intelligatur pertinere.

b ſup. traditur) ſcil. Rubr. 94.
c ſup. honeſta fœmina.
d qui infra Poprawczones dicuntur.
e i. Capitaneo.
f ſup. quis.

RVBR. XCIX.

De bonis propter exceſſus confiſcandis.

BOna ſeu hæreditates delinquentium, quas quæue propter diuerſa crimina in pluribus conſtitutionibus noſtris iuſſimus confiſcari, modo ſubſcripto debere intelligi declaramus; videlicet, ſi bona huiuſmodi ſint libera, vel alias ſub dominio noſtro, vel emphiteoteſi tenentur *g*, ea ad fiſcum Regium decernimus pertinere, Si vero emphiteoticaria vel cenſualia, aut alias in oppidis ſeu terris Baronum noſtrorum vel nobilium ſituata; ea dominis quibus ius emphiteoticum, aut cenſus debetur vel in quorum terris ſeu dominio bona conſiſtunt, intelligimus & volumus applicari.

g i. teneantur.

RVBR. C.

De petitione debitorum.

SI quis aliquem, quocunq; genere debitorum ſibi dixerit eſſe obligatum, Ius ſuum per citationes legitimas & alias conſueto iudicio proſequatur, Non autem (vt quidam feciſſe dicuntur,) opinionem illius maculet infamando. Quod ſi fecerit, ſex ſeptimanas diſciplinam Regiam Regis arbitrio patiatur.

RVBR. CI.

De iure Regio in Abbatum electione.

ANtiquo iure Regni noſtri cauetur, Quoties Abbas vel præpoſitus aliquis eligatur, antequam poſſeſſionem iurium Monaſterii vel præpoſituræ, realiter adipiſcatur; Quod talis electus vnum dextrarium *h* valoris xx. marcarum argenti celſitudini Regiæ debeat præſentare *i*, cui Regalis munificentia duxerit concedendum.

h i. equum grandiorẽ & robuſtiorem.
i ſup. niſi.

RVBR. CII.

De querelis contra Regios officiales.

SI quis exponere querimoniam contra procuratores noſtros ſiue prouinciarum iuſtitiarios, qui vulgariter dicuntur Poprawczones *k* voluerit, Regiæ maieſtatis præſentiam adeat, vel iudicis curiæ auditorium quærat.

k q.d. iuris executorem.

Qui

Qui coram ſe partibus euocatis, ſimul cum Kmethonibus merita cauſæ diligenter examinent; & ſi dictum procuratorem ſeu iuſtitiarium iniuriam intuliſſe conquerenti repetierint, quantum ad res pertinet, iudicium ferant, & ablata ſi ſunt reſtitui faciant querulanti, & alia quæque damna & ſumptus debite reſarciri.

Perſona vero, ſi caſus hoc popoſcerit, per ſolam maieſtatem Regiam corrigatur.

RVBR. CIII.

De querelis contra villicos regales.

QVi à villicorum noſtrorum aliquo ſe paſſum iniuriam dicere voluerit, noſtræ Curiæ iudicis auditorio implorato, cum dicti iudicis literis aut nunctio, locum repetat, vbi habitat villicus ſupradictus. Qui, ſimul & Kmethones villanorum, dicti loci querelam examinent, & ſuper ea quantũ ad res pertinet, iudicium ferant; perſonali iudicio, ſi caſus exegerit, ſoli Curiæ iudici reſeruato. Et ſi forte querelans dictorum Kmethonum & villici, actum iudicium non probaret, liceat ei ſuper eadem querela vel cauſa, ad dictum iudicem Curię habere recurſum, qui ordine debito, vocatis coram ſe partibus ſupra expoſitis, faciat iuſtitiam expeditam.

RVBR. CIV.

De bonis quæ ad Regiam Cameram dicuntur deuoluta.

BOna quæ ad Regiam noſtram Cameram dicuntur deuoluta quacunque ratione vel cauſa; debet iudex noſtræ Curiæ ſtatim cum ad illius notitiam peruenerit, ad manus Curiæ dictæ recipere, ſeque de ipſis intromittere per nunctios noſtros; & ſeruari cuſtodirique facere diligenter, nullam de his diſtractionem ſeu diminutionem fieri quoquomodo paſſurus. Deinde in foro Pragenſi, & in alio propinquiori ipſis bonis, facere voce præconia publice proclamari, qualiter de bonis quæ quondam fuere talis *a* N. velut ad Regiam Cameram deuolutis, ſe debite intromiſit; Super quibus ſi quis ius aliquod ſe habere credat, infra dierum XIV. terminum coram eo *b* apud Pragam curet, oſtenſurus de iure ſuo legitime, comparere. Quod ſi nullus infra dictum terminum comparere curauerit, tunc ſecundo & vltimo ac tertio peremptorie conſimili forma & dierum ſpatio terminus aſſignetur. Poſt cuius peremptorii lapſum, nullo infra prædiſtinctos terminos comparente, Bona prædicta per adiudicationem Baronum Cameræ noſtræ maneant confiſcata.

a m. huius vel illius.
b m. ſc. ſcil. iudice.

§ I.

Poſt peremptorium veniens noſtræ curiæ *c*, ius aliquod ſe habere dicens in bonis quæ ad Regiam Cameram ſunt deuoluta, & iam per eundem iudicem capta dicuntur, nullatenus audiatur; niſi per argumenta euidentiſſima, aut teſtes idoneos poſſet oſtendere, quod à die primæ proclamationis, & ſubſequenter continue per totum tempus trium dilationum abſens à terra fuerit, propter quod non potuerit, (prout eſt veriſimiliter præſumendum) ad eius notitiam proclamatio peruenire, nec *d* infra proclamatos terminos comparere. Quo caſu, (probata prius abſentia prædicta) liceat ei infra totidem terminos & interualla dierum, à die regreſſus ipſius *e* in terram ipſam numerandos, ſi voluerit legitime comparere, & ius ſuum proſequi condecenter.

c ſup. terminum, &c.
d ſup. ipſa.
e m. ſub.

§ 2.

Si quando infra terminum quis comparens legitime, in bonis quæ ad noſtram Cameram deuoluta dicuntur, ius melius quam noſtra Curia ſe habere monſtrauerit, ve[illegible]te reperta, factaque ſibi adiudicatione bonorum ipſorum per Barones, (vt dec[illegible]mus & i[illegible]bemus, eidem bona omnia ſupradicta, ex integro, omni diminu[illegible] per iudicem noſtræ Curiæ reſig[illegible].

§ 3.

Si quis poſt adiudicationem bonorum, quæ ad noſtram curiam deuoluta erunt, per Barones Curiæ noſtræ factam, Iudici aut nunctiis dictæ Curiæ de bonis ipſis ſe noſtro nomine intromittentibus, Spiritu temeritatis tantæ aſſumpto contradixerit, nec illis condeſcete *a* voluerit; ex tunc rebellis & proditor Regiæ maieſtatis infallibiliter cenſeatur, & ab omnibus reputetur. Si vero ante adiudicationem, comparendo ſcilicet infra ſtatutos terminos, & de iure ſuo quod habere ſe dicit, ſuper bonis ipſis cum noſtra Curia litigando, hoc fecerit; tunc non de rebellione, ſed de ſumptibus & intereſſe duntaxat dictæ Curiæ teneatur.

a l. condeſcendere Poſſeſſori obtemperare.

RVBR. CV.

De caſtrorum vel munitionum deuolutione.

SI caſtra vel munitiones aliæ in bonis quæ nobis dicuntur deuoluta conſiſtant, pro quibus cuſtodiendis forte, (vel aliter,) ſumptus noſtra Curia fecerit; & ex poſt facto, alius melius ius habere in illis repertus extiterit, debet eadem Curia dictos ſumptus ſibi non alii imputare, &c.

RVBR. CVI.

Bona caduca per quem debeant gubernari.

HÆreditate quacunque ad Regiam Cameram deuoluta, Bona ipſius mobilia, poſt quenquam nolumus occupari, Sed illam *b* per nunctios ſeu iudicem noſtræ Curiæ, ipſa hæreditas plana *c* debet gubernari. Qui vero quidquam ex dictis bonis auſus fuerit ſurripere, Ius Regium ſe nouerit offendiſſe.

b hoc, illa, expungendum videtur.
c f. leg. plene.

RVBR. CVII.

De vnione bonorum.

SIcut volentibus eſt permiſſum, bona & hæreditates ſuas aliis concedere, tabularum forma ſeruata; Sic & illa bonis alterius vnire & communicare, nullatenus denegatur; dummodo communicantes & vnientes inuicem taliter bona ſua, ſolemnitatem debitam ſeruare non omittant; quod ea ad certæ tabulas debite apponantur, & adeptio poſſeſſionis & proclamatis *d* locis & dilationibus congruis ſubſequatur, prout aliis conſtitutionibus noſtris plene cauetur.

d f. proclamatio.

RVBR. CVIII.

Alia materia de vnione.

SI vniti, in bonis eorum *e* ſeparati habitant, ſumptuſque quiſque ſeparatos faciat, & in diuerſis caſtris vel locis aliis, *f* non propterea intelligatur vnio fraudulenta vel ſimulata, dummodo probare poſſint, (ſi neceſſe fuerit) per teſtes idoneos coram Baronibus, quod alias in damnis & emolumentis omnibus vniti participant & contribuunt.

e in ſuis.
f non poſita verba ſic ordinanda puto. Si vniti in bonis eorum ſeparate, & in diverſis caſtris, vel locis aliis, habitant ſumptuſque quiſque ſeparatos faciat, non, &c.

RVBR. CIX.

Alia materia de vnione.

IN bonis ſe dicentes vniti, licet in vno eodemque loco, vel villa ſedentes, ſeu larem fouentes; Si tamen eorum quiſque bonorum ſuorũ adminiſtrator & Rector exiſtat, & ſum-

& ſumptus ſeparatos faciat, Separati ſunt potius iudicandi, nec vnionem alleganti credatur; Niſi teſtibus idoneis plenè probauerit, quod vnio ipſorum (non obſtante diuiſione vel ſeparatione prædicta) ſine omni figmento, ſimulatione, & fraude procedit.

RVBR. CX.

Alia materia de vnione.

SI hæreditas alterius vnitorum in bonis, propter crimina, per eum forte commiſſa; veniat confiſcanda; Tunc æquali facta diuiſione bonorum omnium ſimul vnitorum, pars ſua ad Regiam Cameram deuoluatur, parte reliqua penes alium conſocium, illæſa & ſolida remanente.

RVBR. CXI.

De ſolutione cenſus per Iudæos.

IVdæi quicunque (licet in bonis nobilium reſidentes) in cenſus ſolutione ad Cameram Regiam pertinent pleno iure. Et ſi quis forte quoquo temeritatis ſpiritu præſumeret contra facere vel defendere *a*, quominus ad ſolutionem dicti cenſus ipſi Iudæi dictæ Cameræ ſint aſtricti, velut rebelles *b* maieſtati Regiæ puniantur *c*.

a m. prohibere.
b l. rebellis.
c l. puniatur.

RVBR. CXII.

De hæreditatibus Iudæorum.

SI quam hæreditatem alicui Iudæorum occaſione debitorum ſuorum venire contingat; illam vendi vel alienari quomodolibet *d* nō licebit ſine Regia licentia ſpeciali; quam demum, ad Cameram noſtram non eſt dubium arbitrio Regio de iure Regni & conſuetudine approbata, debere deuolui.

d i. vllo modo.

RVBR. CXIII.

De hæreditatibus emptis.

HÆreditatem quam quiſque emerit, cuiuſcunque conditionis, dignitatis, aut ſtatus emptor exiſtat, eo iure, hiſque libertatibus, vel oneribus ſciat ſe tenere debere, quibus prædeceſſores ſui tenere conſueuerant & debebant *e*. Cum iuris ratio hoc expoſcat, Rem quamlibet vbique tranſire, cum ſuis onere & honore.

e [illegible] ff. de R. i.

RVBR. CXIV.

De bonis clauſtralibus.

SIngul[illegible]li Abbates, Præpoſiti, vel Priores, quorumcunque Monaſteriorum vel clauſ[illegible]orum, (quæ Deo propitio, in Regno noſtro Boemiæ ſunt plurima) Bona & iura quæ a prædeceſſoribus noſtris Boemiæ Regibus illuſtribus ſeu ducibus, aut etiam quibuſcunque perſonis aliis, dicti Regni receperunt, & quæ ſub Dominio Regio tenere noſcuntur, ſingulis Regibus (ſemel ſaltem in vita cuiuſque Regis,) recognoſcere debeant omnimode, (ſicut antiqua conſuetudine reperimus obſeruatum,) & nouas literas confirmationum vel approbationum a ſingulis obtinere. Quod ſi facere [illegible] ſe bonis prædictis ad tempus infallibiliter carituros, per Regiam Cameram conſeruandis, donec confirmationum literas obtinuerint & recognitionem fecerint ſupradictas.

RVBR. CXV.

De proſcriptis.

VEneranda decreuit antiquitas, quam conſuetudo longiſſimis temporibus ſeruata probauit, de publicis aut arduis criminibus diffamato, ac notatos per Cōſules ſeu Scabinos prouinciarū, proſcribi, & proſcriptos demum, ordine ſeruato, ſupplicii vltimi pœna damnari, Quod ſecundum antiquam obſeruantiā declarantes ſancimus, nullis Conſulibus ſeu Scabinis, cuiuſcunque regionis, ſeu patriæ, licere proſcribere, vel proſcriptos notare, aliquem terræ nobilem ſeu Baronem. Poſſint tamen ſi quem ex dictis nobilibus proſcribendum inuenerint Baronibus iuſtitiariis, & correctoribus illius prouinciæ nunciare, atque deferre, qui talem eis per Conſules nunciatum, debent omni occaſione a remota, Maieſtati Regiæ intimare.

a ſ. leg. diffamatum.

RVBR. CXVI.

De proſcriptione Baronum:

BArones iuſtitiarii & Correctores cuiuſque prouinciæ debent Baronem alium vnumquemq; qui proſcribendus fuerit proſcribere, & nominare proſcriptum, ne iuſtitia quæ cunctis debet eſſe communis, quamque noſtris temporibus coli aſſidue volumus, & tenaciter obſeruari, alicuius ſingularitate perſonæ, à recto tramite declinetur.

RVBR. CXVII.

De accuſationibus ciuilibus ſuper ſpolio, Rapina, & furto.

CIuiliter agere volentibus, (qui forte criminum pœnas b humanæ intuitu pietatis abhorrent, ius ſuum perſequentes potius quam vindictam,) de approbata conſuetudine dicti Regni ſunt parata remedia, quæ omnibus fidelibus noſtris, (ſicut decet noſtram iuſtitiam eſſe,) communia intendentes, & c nemini variare licere ſancimus: Quandocunque aliquis ſpoliatus, querimoniam ciuilem d illatum ſibi damnum; propter e ſpolium, vel reſtitutionem rerum ablatarum petendo, facere diſpoſuerit; hoc infra ſeptimanas duas diem commiſſi ſpolii immediate ſequentes, beneficiariis iudici f ſiue Czudæ, ad quem pertinet, notificare procuret, coram eis proteſtando decenter, quod pro præmiſſis intendit citari facere Spoliatorem, & ſuper eis ius ſuum proſequi tempore oportuno.

b m. à criminum. pœnas.
c hoc, &c. expungendũ videtur.
d ſup. ob.
e ſ. per.
f ſ. Iudicis.

RVBR. CXVIII.

De notificatione & proteſtatione ſpolii.

SPoliatus notificatione & proteſtatione factis, coram Beneficiariis Czudæ, debet à diſtributore minorum Camerariorum ſeu Bedellorum, vnum Bedellum petere, & recipere ad citandum; quo ſimul ſibi aſſiſtente, eum quem citare decreuit, cum querimonia integra, vel ſigno ipſius querimoniæ, & termino quatuor ſeptimanarum vel ſex ad plus, g ad terræ tabulas imponi faciat, & deſcribi, deinde aduerſarium ſuum vt moris eſt, citari.

g m. ad plurimum.

RVBR. CXIX.

De citatione Bidellorum.

QVisque Bidellus, iuxta prouinciam ſibi decretam, citationes ſolus per ſemet faciat. Si vero citandus prouinciæ fuerit alterius, Tunc adhibito ſibi Bidello loci illius dictæ prouinciæ, in quo citandus dicitur habitare ambo ſimul citationem faciant, ad diem & horam aſſignatam, vel aliter conſuetam.

RVBR. CXX.

De citatione, &c.

Bidelli faciant citationes perſonales, ſi citandos repererint in perſona, quod citandus in termino aſſignato, debeat coram Beneficiariis comparere tali die. N. de iuſtitia reſponſurus. Alioquin ad domos habitationum citandorum coram familia, vel vicinis, familia forte abſente.

Similiter ſi opportunum fuerit, citabunt in foro publice, populo conuocato, loci proxime adiacentis, in quo citandus, ipſe, vel ſui, forum conſueuerant viſitare; & ſi expedire videbitur, etiam iudici & duobus iuratis dicti loci citationem ipſam nunciabunt pro futura cautela.

§ 1.

Adueniente termino citationis, Bidellus ſiue Bidelli, citationem per eos factam, beneficiariis nunciabunt, & relationem decentem facient, baculos in manibus de more geſtantes, qui citandi officium eis commiſſum denotant, & demonſtrant.

§ 2.

Actore in termino comparente, (quod facere debet coram vice-Camerario, & vice-Notario, ac vice-Iudice, & cæteris beneficiariis minoribus,) & querimoniam ſuam per ſe vel alium proponente, citatus, ſi præſens fuerit, petito conſilio præcedenteas, ſi voluerit dicet per ſe vel alium ad obiecta, quæcunque videbuntur ſibi oportuiſſe [a] dicenda. Per quæ ſi non potuerit euadere; tunc ſibi liceat quærere ab actore de anno, die & loco damni, quod ſibi illatum aſſerit; per [b] eundem actorem cogendo de certo vel terminato tempore reſpondere. Quærere etiam ſubſequenter liceat à vice Camerario & vice-Iudice tantum, ſi damnum propoſitum & aſſertum, fuerat eis infra certum terminum nunciatum, illis reſpondentibus, quam repererint veritatem.

a i. præſens prius iudicibus benef.

b Illud per extungendum videtur.

§ 3.

Poſt præmiſſa vero, ad petitionem citati, tabulas legere debet; quorum tenore diſcrepante, forſan in dictione vna vel pluribus à propoſita querimonia; de antiqua conſuetudine ſupraſcripta, ſtatim cadit actor à cauſa, quam tamen per aliam formam, & in alia inſtantia, poteſt infallibiliter reſtaurare.

§ 4.

Tabulis à nullo in querimonia diſcrepantibus, terminus ad iurandum [c] partibus aſſignetur. quo adueniente, partes ipſæ debeant coram beneficiariis perſonaliter in termino comparere infra tempus pulſationis campanæ, ad horam primam in Caſtro Pragenſi i qua pulſatione de more finita, exhibeantur partibus præſtita debita iuramenta.

c ſ. de ſit...

RVBR. CXXI.

De Iuramento in cauſa ſpolii, vel rapinæ.

IVramenti formam ſuper cauſis ſpolii vel rapinæ & his ſimilium, obſeruatam antiquitus, noui-mus eſſe talem, videlicet; Actor, iuxta capellam *a* aſſiſtentibus capellanis *b* ad hæc ſpecialiter ordinatis, ingrediens ipſe perſonaliter, vel alius loco ſui quem duxerit eligendum, ter informatus *c* per vice-Iudicem, aut alium ad hoc deputatum, poſitis digitis ſuper crucem iurabit. Et ſi primo, vel ſecundo iurando non proceſſerit *d*, vel digitos de cruce leuauerit; tunc tertio dicatur ſibi, quod ſe debeat emendare. Qui ſi ſe non emendauerit, cauſam ſuam ipſo facto ſe nouerit perdidiſſe. Actore autem procedente *e* in iure *f* præſcripto, citatus ſimili modo iurare teneatur. Qui ſi proceſſerit, tunc alios duos viros idoneos, (non tamen eos ad tabulas apponendo) debet habere, quorum quiſque per ſe iurabit informatione recepta prius, quicquid citatus ille iurauit, verum continet *g* iuramentum. Quibus viris & cita *h* prædicto procedentibus in iuramentis eorum, citatus ipſe abſolutus a cauſa totali intelligitur ipſo iure.

§ 1.

Citato conuicto, defectu forte probationis, aut contumacia, vel quacunque alia iuſta cauſa, Actor quando voluerit alium Bedellum præter illum qui citationem fecit, petat, qui mittatur ad victum monere eum, *i* quod ſuper cauſa iam obtenta, cum actore concordet infra duas ſeptimanas. Quod ſi facere recuſauerit, vnus ex Beneficiariis ad hoc deputatus, adhibito ſibi Bedello alio, præter eos qui in citatione & monitione fuerunt, eundem Actorem in poſſeſſionem hæreditatis victi prædicti pro quantitate pretii æſtimari damni petiti ſuper reditibus annuis hæreditatis ipſius, (computando ſcilicet ad rationem marcæ vnius annui reditus, pro pretio marcarum decem,) inducet, Et pro totidem fiet inductio, & modo ſimili terræ beneficio *k*, vt eſt moris.

§ 2.

Hæreditate cenſuali non extante, vel non reperta fiet per Beneficiarium & Bedellum aſſignatio, ſuper bonis hæreditatis victi, ad araturam ſiſtentibus *l*; Actori, vſque ad concurrentem ſeu ſufficientem quantitatem æſtimationis damni illati; & ad totidem beneficio, titulo veræ obligationis & puræ.

§ 3.

Debent præterea Beneficiarius & Bedellus incolis hæreditatis ſuper qua inductionem vel aſſignationem fecerint ſignificare, qua de cauſa, & cui fecerũt inductionem, vel aſſignationem prædictam; eiſque præcipere, quod ab inde in antea, actori inducto tanquam vero Domino hæreditatis debeant reſpondere vel infra ſeptimanas duas continuas, à die ſignificationis prædictæ numerandas, cum omnibus [illegible] rum exire de hæreditate prædicta. Quod ſi dicti incolæ nec reſponde[illegible]quam Domino, nec de hæreditate exire curauerint; tunc liceat actori [illegible] bito ſibi Bidello, illo ſcilicet, qui interfuit inductioni vel eo deficiente, alio per [illegible] ficium aſſignato, bis in anno in dicta hæreditate licite dominari, recipien[illegible] pecora tantum, pro culpis ipſorum, & ſumptibus factis per eum; medietate tamen equorum & pecorum prædictorum, taliter receptorum, beneficiariis applicanda, & medietate reliqua penes actorem ipſum remanente. Infra vero annum alium proxime ſubſequentem, Actori prædicto, vel ſuis hæredibus, (eo forte defuncto,) debet hæreditas dicta taxari, per vice Camerarium cum Bedello, ſimiliter & beneficio, vſque ad concurrentem quantitatem pretii æſtimati damni, in reditibus annuis ſiue cenſibus, ad rationem vnius marcæ cenſualis pro x.

Poſt quam taxationem poterit idem actor, vel hæredes ſui iterum, ſemel tantum, formaſque quam ſupra *m*, dominari in hæreditate prædicta. Quibus omnibus ſolemniter adimpletis, prædicti Beneficiarius & actor, & eorum quilibet, de hæreditate cuique taxata, diſponere poterint, veluti de re propria ad arbitrium liberæ voluntatis.

§ 4. Si-

a c. ſane ll. d. *b* c. diaconi. *c* c. de forma iuriſiur. *d* [illegible] baſi[illegible]. *e* [illegible] de ſatisfactione vel expoliatione. *f* l. iuris iurando. *g* l. contineri. *h* l. citata. *i* [illegible] *k* ſ. leg. beneficii, l. inducta. *l* l. pertinentibus. *m* ſup. de ſer [illegible].

§ 4.

Simılia iudicıı, ſimiles debent concomitari proceſſus. Quia vbi eadem ratio reperitur, idem ius debet ſtatui non diuerſum. Propterea præſenti ſancimus edicto, præſcripta omnia & ſingula in effectum trahi & ſeruari debere, in iudiciis & proceſſibus quibuſcunque fiendis, non ſolum ſuper ſpolio, ſed etiam ſuper rapiua, furto, ſublatione cenſuum, & his conſimilibus vel annexis.

RVBR. CXXII.

De actione ciuili ſuper excuſsione ſeu effractione domorum.

CONtra excuſſores ſeu violentos inuaſores domorum, Dominis aut Incolis eorũ, ciuiliter agere permittitur ſi debite *a* voluerint *b*. Debet enim Dominus vel incola domus excuſſæ, tempore quo domus excutitur nocturno potiſſime, vel diurno, ſi potuerit, alta voce clamare; *c* & ſubſequenter ſtatim quam citius debite potuerint *d* vicinis ipſis ſignificare, violentiam ſibi factam & illatam.

a i. criminaliter.
b ſ. voluerint.
c quod vicini poſſint audire clamorem.
d l. potuerit.

RVBR. CXXIII.

De notificatione excuſsionis coram Beneficiariis, &c.

EXcuſſus infra ſeptimanas duas proxime ſubſequentes diem excuſſionis ingeſtæ *e*, notificare debet beneficiariis terræ, ipſam excuſſionem, a quibus Bedellum recipiat, qui proſpectum excuſſionem vadat, & de ea à vicinis, & aliter vt melius *f* poterit, diligenter inquirat; & ſingulariter oſtia domus & alia ſupellectilia, confracta forte vel aliter diſſipata, conſpiciat, conuocatis vicinis, ipſis etiam quorum teſtimonium imploretur *g*.

e i. factæ.
f m conuenientiſſime.
g ſ. implorabatur.

§ 1.

Inquiſitione facta ſummarie, excuſſus idem Bedellum alium recipiat ad citandum; quem ſimul & reum qui citandus eſt, cum querimonia vel ſigno eius, & termino quatuor ſeptimanarum ad minus, *h* aut ſex ad plus *i* ad tabulas terræ decenter impetat. Qui ad *k* citationem debito more facere non omittet.

h m minimum.
i ſ. plurimum.
k illud, ad, ſuperfluum videtur.

§ 2.

Adueniente termino, propoſita querimonia per actorem, Citatus ſi comparuerit, per ſe vel procuratorem dicat aduerſus querimoniam, quæ ſibi videbuntur opportuna, deinde quærat ab actore & beneficiariis, vt moris eſt, vt ſupra in capitulo de ſpolio *l* declaratur.

l ſ. de citatione Rubr. CXX. § 2.

§ 3.

Quæret etiam ſingulariter ipſe citatus ab actore ſi Bedellus adeſt, qui debuit excuſſionem proſpicere *m*, & inquirere. Qui debet adeſſe, & præſentibus partibus in iudicio plene referre quicquid vidit, & à vicinis percepit, cum anno & die, excuſſione iam dicta *n*.

m m perſpicere.
n l. excuſſionis iam dictæ.

§ 4.

Si Bedellus in relatione dictæ inquiſitionis, circa annum aut diem diſcrepauerit à dicto actoris, ſuper quo interrogatus extiterat a citato; actor idem ſtatim cadit in cauſa, quam tamen ſibi reſtaurare poteſt, debita forma ſeruata.

§ 5.

Non diſcrepante relatione Bedelli à dicto actoris, ſuper quo interrogatus extiterat, Citatus faciet tabulas ſibi legi; quibus cum querimonia propoſita concordare repertis, procedetur ad reliqua, ſicut ſupra Rubrica de ſpolio *o* plenius continetur.

o de Citatione.

RVBR. CXXIV.

a 1. frumēta ſegetes.

De eo qui cum animalibus ſuis blada a deſtruxerit aliena.

b ſup. eupis.

c m. illam.

SI quis ius ſuum proſequi *b* aduerſus alium, quem dicere velit blada ſua cum animalibus conculcaſſe, vel aliter deuaſtaſſe; illatum ſibi damnum debet primo Beneficiariis terræ facere notum, à quibus recipiat Bedellum, qui conculcationem vel deuaſtationem aliam *c* diligenter inſpiciat, & damnum inde prouentum conſideret, vt ſuo loco & tempore Beneficiariis ſupradictis, de præmiſſis relationem poſſit facere condecentem.

§ 1.

d 1. ſeriatim, ſiue ordine.

Poſt præmiſſa recipiat dictus actor Bedellum alium ad citandum, quem cum citato querimoniam & termino competenti, ad tabulas poni faciat, debita forma ſeruata. Et termino adueniente iudicii, Bedellum debet habere qui deuaſtationem inſpexit & damnum, qui partibus comparentibus in iudicio ſupradicto, plene referat de his quæ conſiderauit & vidit. Circa quæ & cætera ſubſequenter agenda procedatur, vt ſupra in ſimilibus ſeriose *d* deſcribitur & notatur.

RVBR. CXXV.

e 1 ſegetū, frugum.

De actione ciuili ſuper ſucciſione ſiluarum, Annonarum e, pratorum, &c.

SIluarum, arborum, annonarum, pratorū ſucciſio vel ſurreptio, aut captura piſcium, & his ſimilium, per omnia fere eundem proceſſum requirit, quem ſupra de vaſtante aliena blada cum animalibus ſuis exposuimus, additis particularibus infra ſcriptis, quæ aliquando in cauſis huiuſmodi nouimus contigiſſe.

§ 1.

f l. cuiuis.

Si in cauſa aliqua præmiſſarum, citatus reus à iudice petierit Bedellos ſeu nunctios partibus aſſignari, qui proſpectū accedant hæreditatem & locū ipſius in quibus aſſeritur per actorem damnum illatum, eo caſu Bedellis duobus, (vno ſcilicet vtriq; *f* parti:) conceſſis à iudice terminus peremptorius aſſignetur, in quo debeant dictæ partes per ſe vel procuratorem ſeu commiſſarios ſuos, vna cum Bedellis in hæreditate prædicta, intereſſe & propoſitum damnum inſpicere, vt conuenit, diligenter. Alio inſuper termino aſſignando, in quo partes eædem cum dictis nunciis coram iudice dicto compareant, relaturis Bedellis ipſis, quæ geſta per partes in eorum præſentia fuerunt circa cauſam in hæreditate iam dicta; his omnibus prius in terræ tabulis debite vt decet conſignatis.

§ 2.

g ſup. & iam.

h m. hic, vel ille.

Adueniente termino, *g* in hæreditate ipſa partibus exiſtentibus, & Bedellis per iudicem aſſignatis, actor pedes depoſitis veſtibus conſuetis, vidente, audiente, & intelligente citato, eiuſque Bedello, locum dati damni, perſonaliter calcando demonſtret, dicens, *talis h. N. damnum mihi intulit, in loco iſto, ſuccidendo arbores iſtas, ſiue bladum,* (vel aliter, prout idem duxerit aſſerendum,) *quod æſtimo ad marcas argenti vel groſſos.* N. *ſicut in querimonia ſuper hoc per me facta, plenius continetur.*

§ 3.

Citatus vero, ſi hæreditatem ſuam eandem duxerit aſſerendam; adhibito ſibi Bedello ſuo, depoſitis veſtibus, hæreditatem ingreſſus in loco damni dati, debet aſſerere dictis Bedellis dicens: *Hæreditas hæc eſt mea*, (allegando titulum, & ius quod habet in illa adiiciens:) *& hunc actorem, qui me citari facit trado beneficio Pragenſi in* CCC. *denariis*, Actore ſtatim ſi ſua intereſſe putauerit, & ius habere confidit, in hæreditate prædicta aſſerente Bedellis eiſdem: *Et ego eundem aduerſarium meum trado dicto beneficio in* CCC. *denariis.*

Tunc

Tunc citatus iterum tradat ſeu det actorem dicto beneficio in VI^c. denariis, actore immediate ſequente; Citatum ipſum totidem in VII^c. denariis beneficio ſæpe dicto tradente. Et iterum citatus tertio, modo præmiſſo, tradat actorem in Noningentis denariis, Actore ſimiliter reſpondente: *Et ego eundem aduerſarium trado in IX^c. denariis.* Vltimo citatus dicat; *Et ego trado eundem in* Ohrzyeb *a* (alias, in Wochuzeb *a*) hoc eſt in æquiualenti ſumma pecuniæ traditionibus ſupradictis & æſtimationis totius hæreditatis; quam non licet per partes ipſas tranſgredi in ipſis traditionibus quoquomodo.

a a vox iſta prior, ſignificat proprie ſepulturam; metaphorice, iacturam bonorum, vitaque Poſterior vero notat paupertatē ac inopiam quam quis culpa ſibi paraſſet.

§ 4.

Solemnitate proxime præſcripta ſeruata, (quam ex conſuetudine Regni ſeruari, inter priuatas perſonas percepimus temporibus antiquatis, *b*) partes ipſæ & Bedelli termino aſſignato, compareant coram iudice, aſſignantes vnaquæque partium pecunias in traditionibus deſignatas beneficiariis, aut aliter cum illis *c* concordiam facientes; dicti Bedelli relationem faciant ſerioſam, de geſtis ſingulis per partes ipſas in hæreditate prædicta, coram ſummo Camerario, Iudice & Notario, cæteriſque Beneficiariis & Baronibus terræ.

b lege à temporibus antiquis.

c i. autter ſe.

§ 5.

Facta relatione & intellecta per iudicem, Iudex idem ad probandum propoſita hinc inde per partes *d*; per documenta, vel per teſtes, competentem terminum dictis partibus aſſignabit.

d ſcil. litigantes.

§ 6.

Pars quæ in probatione defecerit, aut in termino aſſignato comparere legitime recuſauerit, parti aduerſæ probanti, & legitime comparenti, ad totã cauſam & ipſam hæreditatem, (ſuper qua facta fuit traditio,) & in pecuniam, quantacunque in traditionibus ipſis expreſſa, condemnabitur ipſo facto, & aſſignabitur parti victrici pro obtento iure; medietate dictæ pecuniæ beneficiariis aſſignata, & reliqua medietate, cum hæreditate remanente, penes partem victricem eandem.

§ 7.

Ad executionem ſententiæ procedatur, per Monitionem, *e* inductionem Poſſeſſionis, *f* & Taxationem *g* prout alias ſuperius in cauſa ſpolii *h* & ſimilibus continetur.

e Vmluwau.
f Zwodem.
g Odhadē.
h Rubr. 121. §.

§ 8.

Si forte aliqua partium actoris, vel Rei, in terminis comparens, allegauerit hæreditatem, ſuper qua controuerſia vertitur, ſe emiſſe, & ſuper emptione, fideiuſſores ſeu disbrigatores habere *i*, quos intendit in iudicio dictæ cauſæ, defenſores ſuos producere, & propterea pecuniam in traditionibus deſignatam recuſet offerre, non ideo pars altera excuſatur, ſi in oblatione pecuniæ per eam in traditionibus conſignatæ omittat procedere ſicut decet, niſi de conſenſu iudicis, & partium earundem communi, fuerit inter eas aliud ordinatum.

i i. eos qui caueant ſiue ſatiſdent emptori de euictione.

R V B R. CXXVI.

De dotibus viduarum.

ANtiquas obſeruantias recenſentes, inuenimus fœminas viduas Regni noſtri Boemiæ in donandis vel aliter concedendis dotibus earum, ſpeciali quadam ſemper prærogatiua, & ſingulari ſolemnitate potiri, Quam illis ſeruantes illæſam; Sancimus quaſcunque viduas, pro libero voluntatis arbitrio dotes ſuas duntaxat, cuicunque poſſe concedere vel donare, etiam ad tabulas non ponendo, dum tamen ſcriptura donationis vel conceſſionis huiuſmodi ſeptem Baronum ſigillis, & ſigillo proprio dictæ viduæ donatricis ſolemniter munita fuerit, Alioquin deficiente forte ſigillo proprio donatricis ſpecialiter, vel alio Baronum ipſorum, donatio vel conceſſio dotium quæque facta, nullius ipſo iure ſit efficaciæ vel valoris.

RVBR. CXXVII.

De puellis orphanis maritandis.

PVdicitia virginum orphanarũ Regni noſtri Boemiæ pio ſuccurrentes affectu; ne propinquorum obſtinata duritia indirecte cogantur, (quod aliquando factum audiuimus) nitorem obfuſcare pudicum, & degere turpem vitam, quam cælibem duxiſſe poterant & honeſtã; Sancimus, ſi quis patruus aut frater neptem vel ſororem, ætatis iam nubilis nuptui tradere recuſauerit, retinere cupientes forſitan dotem ſuam *a*, liceat dictæ puellæ, per ſe, vel alium, Curiæ noſtræ implorare iudicium, quæ per dictam Curiam Kmethonibus aſſignata, per eos matrimonio collocetur, perſonarum honore, vel ſtatus bonorum *b* qualitate penſatis, fratrem vel patruum dotem debitam ſoluere compellendo, quam curent Kmethones ipſi pro cautela dictæ puellæ, debite facere conſeruari.

a m.ciui.

b lege, ſtatus, vel bonorum.

Et ſic eſt finis Statutorum Regni.